

PIRNITZER TESTVÉREK

penzváltó- és bizomány-üzlete Pesten, Dorottya-utca 10-ik szám alatt.

foglalkozik:

1. Mindennemű állam- és iparpapírok, sorsjegyek, földterhermentesítési és elsőbbségi kötvények, záloglevelek, arany- és ezüstpénzmekek, bankjegyek és devisek bevásárlásával és eladásával.
2. Magyar bank- és iparpapírok bevásárlásával és eladásával.
3. Mindennemű értékpapírokra kölcsönadással és az előlegzett összeg vagy egyszerre, vagy részletenként fizethető vissza.
4. Utalványok s hitellevelek kibocsátásával, Európa bármely váltópiacára, tetszés szerinti látra.
5. Lejárat szelvények és kötelevények beváltásával s kihuzott sorsjegyek leszámlálásával.
6. Kisorolható mindennemű értékpapírok megvizsgálásával.
7. Működési körünkbe vágó minden megbízások elvállalásával s azok elintézésével, a pesti, bécsi s kül börzék számára.

a legméltányosb föltételek alatt.

Ajánljuk továbbá értékpapírunk bevásárlását

részletfizetések mellett,

mint azok legkönnyebb beszerezhetési módját. — Az összegek, valamint a fizetési határidők egészen a vevők tetszése szerint osztanak fel, kisorolható értékpapíroknál, az első részlet befizetésével a netaláni nyeresémet már a vevőnek azonnal s egyedüli birtokába esik.

Kamatkozó papírok azonban azon előnyt nyújtják, hogy a szelvények a vevő birtokába mennek át, s így a beszedendő kamatok csaknem azon összeg-többséget, melyekkel az értékpapírok a napi árfolyam szerint magasban vásároltak meg, egyensúlyozzák.

Hogy a t. cz. közönségnek bármennyű sorsjegyek beszerezhetése megkönnyített-hessék, s hogy mindenkinek alkalom nyújthatassék, csekély havi részlet-fizetéssel saját választása szerint egyidejűleg legalább is 5 darab különemű sorsjegynak birtokába juthatni, alább következő összehállásokat rendeztünk:

4 1/2 ft. havonként:	1 Windischgrätz-Waldstein, Como, Keglevich, Rudolf-sorsjegy.
6 "	1 Salm-, Genois-, Windischgrätz-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
7 "	1 1864-ki 50 fto., Pálffy-, Genois-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsj.
8 "	1 4% triezsi 50 fto., Como-, Pálffy-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
8 1/2 "	1 1839. 50 fto., Salm-, Pálffy-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsjegy.
9 "	1 Eszterházy-, Clary-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
9 "	1 4% gőzhajózási, budai, Waldstein-, Windischgrätz-, Rudolf-sorsj.
10 "	1 1864-ki 100 fto., Pálffy-, Waldstein-, Windischgrätz-, Keglevich-sj.
11 1/2 "	4% triezsi 100 fto., Salm-, Genois-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
12 "	1 hitel, 1864-iki 50 fto., Salm-, Waldstein-, Keglevich-sorsjegy.
14 "	1 1860-iki 100 fto., 1864-iki 100 fto., Salm-, Genois-, Rudolf-sorsj.
16 "	1 hitel, 1860-iki 100 fto., 1864-iki 50 fto., Salm-, Rudolf-sorsjegy.
18 "	1 4% 1864-1 250 fto., 1864-150 fto., Clary-, Waldstein-, Keglevich-s.
22 "	1 hitel, 1860-iki 100 fto., 1864-iki 100 fto., 1839-iki 50 fto. sorsj.
24 "	1 1839-iki egész, Salm-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
30 "	5% 1860-iki 500 fto., 1864-iki 50 fto., Genois-, Clary-, Rudolf-sj.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

társasjátékok 10 részesre,

melynél a részvevők mindegyike vagy 20 hó alatt havonkénti, vagy 20 hó alatt 1/4 évenkénti részletben egyenlő összetet fizet. Az első részlet lefizetése alkalmával a részvevők

Részletes sorshuzási tervek, valamint részletfizetési programok ingyért szolgáltatnak ki.

Lótulajdonosok különös figyelmébe ajánljuk

OTTENREITER LIPÓT
CSÚZ-ELLENES ÍRJA
lovak számára.
(LINIMENTUM ANTI-RHEUMATICUM EQU.)

Használat előtt. Használat után.

Ezen hathatós gyógyszer, mely lovaknál akár frissen támadott, akár idült rokkantságánál, vagyis azok lábainak csuszos-rheumatisus gyulladásánál, marulások és bokacsuklásoknál, lapocskák s keresztbénaságnál, vagy a meghűtés által előidéztet bármely csuszos feszesség és merevedettség ellen, indaganatnál, idősleg elgyengült vagy kicsigázott, kimerült és gyenge lovaknál alkalmas mazandó, és ezen elősorolt bajoknak eddig még hallatlan gyors és tökéletes gyógyulását hozza létre. Ezen ír nemcsak magánbizonyítványok által, hanem a pesti m. k. állatgyógyintézet által megvizsgáltatott s valóban gyógyerejének tapasztaltatott s hivatalos bizonyítvány által megerősítetett. — Miután ezen ír alkalmazásánál gyors és jó hatása mellett, sem a szőr színének változásától, vagy annak kihullásától tartani nem kell, és több évig is megtartja gyógyerejét, azért is ezen ír nemcsak Magyarországon, hanem az ausztriai birodalmon túl is a legkedvezőbbben fogadtatott és jó hatása miatt elismerésben részesült.

Ezen ír kapható: alulir címzem alatt, nevémmel ellátott pecsétnyomóval lepecsételt kökorsókban a használati utasítással együtt. Ara egy kis korsónak 2 ft. 50 kr., nagyának 4 ft. 50 kr., az alkalmazás minden egyes korsótól 30 kr. Megrendelések csak az ír s elválási értékek posta-díjmentes megküldésével azonnal pontosan teljesíttetnek. Belföldi raktárakban a kis korsó 3 ft., a nagy 5 ft., Kulföldön az ottani lapok hirdetése szerint.

OTTENREITER LIPÓT, okleveles állatorvos,

Pesten, kis hid-utca 3. sz., a hová a megrendelések és levelek utasítandók; az utolsó posta megjegyzése kérétek. 1441 (4-6)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

mindegyikének részletfizetési levelek kézbesítetnek, melyen az illető 10 sorsjegy feljegyzve van, s a tagtársak mindegyike tizedrésze mind a 10 sorsjegyre játszik. Az utolsó részlet lefizetése alkalmával a részvevők mindegyikének egy eredeti sorsjegy szolgáltat ki. Ezen társasjátékok azon előnnyel kinálkoznak, hogy hosszabb idő alatt 10 különemű sorsjegyre játszik, s végül az utolsó csekély részlet-összeg lefizetése által egy eredeti sorsjegy birtokába jut. A jelenre nézve ajánljuk következő társasjátékok biztositó leveleinél:

- A. 10 Credit-sorsjegy 7 ft. 25 kr. 20 havi részle fizetéssel
- B. 10 " " " 9 ft. 75 " 1/4 évi " "
- C. 10 1864. 100 fto. sorsjegy 5 ft. havonkénti " "
- D. 10 1864. 50 " " 2 ft. 50 kr. hav. " "
- E. 10 1864. 100 " " 7 ft. 25 kr. 1/4 évi " "
- F. 10 1864. 50 " " 3 ft. 65 kr. " "

Itten 10 személy játszik 10 sorsjegyre, s mindegyik személy a tizedrésze, s mind egyik részvevőnek az utolsó részlet befizetése alkalmával, egy eredeti sorsjegy fog kiszolgáltatni.

- G. 50 Rudolf-sorsjegy 3 ft. 60 kr. 20 havi részletfizetéssel.

Itten 10 személy játszik 50 Rudolf-sorsjegyre s mindegyik személy a tizedrésze, s az utolsó részlet befizetésekor mindegyik részvevőnek 5 sorsjegy fog kézbesítetni.

Továbbá az oly kedvelt társasjátékok:

- H. 4 ft. 25 kr. 1/4 évi részletfizetéssel.
- I. 3 ft. 50 " 20 havi részletfizetéssel.

Itten 20 személy játszik s mindegyik személy a huszadrésze, a befizetések tartalma alatt

40 huzásban évenként

minden Ausztriában kibocsátott sorsjegyre egy bádeni s egy svéd sorsjegy hozzáadásával s az értékpapírok folyó kamatait a befizetés napjától kezdve már élvezendik. A sorsjegy végül vagy el fognak adni, s a bejött összeg egyenlő részben felosztatik vagy kívánatra természetben szolgáltatnak ki.

Különös figyelmet érdemel a legújabbban rendezett K. betű társasjáték 20 személyre 10 fűjával — 20 évenkénti részletfizetéssel 41 sorsjegyre, s mindegyik személy a nyeresémet huszadrésze, és pedig: 1 1860-iki 500 fto. egész sorsjegy, 2 1864-iki egész, 1 1854. 250 fto. egész, 1 1839. 250 fto. egész, 2 Credit, 1 triezsi egész, 1 triezsi fél, 1 gőzhajózási, 1 Eszterházy, 3 Salm, 3 Pálffy, 3 Clary, 3 Genois, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Waldstein, 3 Keglevich, 3 Rudolf, 3 Como-sorsjegy.

Egyenként mindenki s bármely tetszés szerinti társulatba beléphet, anélkül, hogy az egyik részvevő a másikkal valamit töröndök. E helyt felelőtjük még, hogy mi kívánatra mindennemű sorsjegyzsallításokat tetszés szerinti határidőre részletfizetés mellett eladunk, melyeket mi különben azoknak, kik maguk közt sorsjegytársulatokat alakítani akarnak, ajánljuk.

Más pénzváltó-hazak által — részletfizetési ázleteket illetőleg hirdetett kombinációk, általunk is eszközöltetnek, s az erre vonatkozó kérdésekődre gyors kivitel biztositatik.

IGÉRVÉNYEK

mindennemű sorsjegyekre és minden sorshuzásra, nálunk legutányosb áron kapható. Az 1864-ik évi december 1-jén történt 1864-iki sorsjegyek kisorolásánál a 808-ik sorozat huzatott ki 1-50 számmal, s igérvényekre általunk adatott ki — 2000, 1000, 400 stb. nyeresémmel.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek és azok postautóvát mellett is eszközöltetnek.

Bizományosoknak, részletfizetési leveleink s igérvényeink eladásánál a lehető legnagyobb kedvezmény biztositatik. 967 (34-52)

Titkos
BRETEGSÉGEK,
ujjonnan keletkezettek
8 nap alatt
minőségre nézve
48 óra alatt
meggyógyítanak
dr. Fux J.
23 év óta fenálló rendelési intézetében,
anélkül, hogy a beteg foglalatosságában háborgattatnók.
Rendel: d. sz. 1-4 értéig.
Tiszteletdíjjal ellátott levelek a leggyorsabban eszközöltetnek.
Lakása: Király-utca, 24. sz. a. 1-50 emelet. 1876 (4-12)

Mindennemű
takarópapíros
(Makulatur)
kapható Pesten, egyetem-utca 4-ik sz.

Előfizetési föltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1866. január 1-ől kezdve: Egy, négyezer hasáboztott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri gtdatánál 10 kr. hármasor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 kr. ba számítatik. — Kulföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban Jaeger könyvkereskedő; Bécsben: Oppellik Alojas. — Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 ukr.

Tisza László.

Találunk gyakran az életben oly férfiakra, kik bár az édes semmit nem tevések-élhetnek, mert csábhangokkal hívja fel erre család körük, vagyoni állapotuk, a társadalomban elfoglalt állásuk: mégis a közélet viharának hullámai keresik fel. Ez elhatározásnak számos lélektani indoka van; de a fő ok mégis az marad, hogy az ily jellemek ösztönyszerűleg átérik azt, hogy a közügy tövises küzdelmeire születtek, s így a magánélet kedvtelése helyett e hivatásnak kell élniök; az ily férfiak keblében nem olthatja el a kényelem sovágása a hazaszeretet tiszta lángját, s ezért a szent ügy védelmében és szolgálatában nem félnek, sőt csaknem ohajtják a vihart, a küzdelmet.

Egy ily politikai jellem rövid életrajzát kíséreljük meg, midőn mai képünket méltó keretbe foglalni igyekszünk.

Tisza László született 1829. június 27-én. Tanulmányait fivéréi (Kálmán és Lajos) társaságában, Szőnyi Pál vezetése alatt, az atyai háznál kezdette s huzamosb ideig folytatta Pesten; a közvizsgákat részint a debreczeni kollégiumban, részint a pesti egyetemnél állotta ki, úgy hogy 1848. eleje már mint kir. táblai felesküdt jurátust találta. Márczius 15-ke után a pesti nemzetőrség sorába lépett s elöb mint őrmester, majd mint főhadnagy és zászlóalj segéd-tiszt szolgált, — egyszersmind a földművelési, kereskedelmi és iparminiszteriumban segéd-falgalmazó volt.

Később a katonai pálya iránt érezvén vonzalmat, István főherceg nádor által a nádorhuzárokhöz hadfinak nevezetett ki, s midőn az ezred hazajövele kétségessé vált, a Miklós nevet viselő huszárezredhez ment át s a gyakorlat terén tanusított képességének köszönhető, hogy főhadnagyi ranggal dandárparancsnoki segéddé lön előléptetve. Azonban már 1848. végén (Moor-nál) hosszabb időre csatáképtelenné vált. Alig hogy seiből felgyógyult, már is hadi fogságra jutott, a honnan külö-

TISZA LÁSZLÓ.

litikai intézményeit, nemzetgazdasági állását és tényezőit. Visszatérvén hazába, a gyakorlati irányadó férfiak sorába lépett s minthogy a politikai élet sorompói zárva voltak, a gazdaság emelését tűzte ki fíradhatlan tevékenysége céljául. Erdélyben, hová 1852. tavaszán költözött, saját gazdaságát mint-

nös módon sikerülvén menekülnie, mint kapitány a hadügyminiszterré lett Görgey mellé nevezetett ki titoknoknak. Nem sokára sebei miatt, (melynek maradványai még most is díszítik életteljes arcát) a nagyváradi fürdőket kényszerült igénybe venni. Itt találta őt a világozi nap.

A besorozástól ekkori hadszolgálatra képtelen volta miatt felmentetvén, fivéréivel egyetemben másfél évet töltött kulföldön, nevezetesen Berlinben, Párisban és Angliában. Ez időt is ismeretei gyarapítására fordítá, tanulmányozván a művelt Európa po-

fejlesztésében sok érdemet szerzett. Egyike volt azoknak, kik a hajdan híres erdélyi lótenyésztés hanyatlásán segitendők, a lovaregylet felállítását kezdeményezték, s a lónemesítés érdekében ma is tetemes áldozatokat hoz, miről a Kolozsvárt évenként tartatni szokott lóversenyek is tanuskodnak. Mint a nagyenyedi egyházmegye főgondnoka fíradhatlanul közremunkált arra, hogy az ez idő tájt csupán a protestans egyház körében fennmaradt alkotmányos intézmények a nyomasztó körülmények daczára megőriztessenek, s a nagyenyedi egykor virágzó főiskola hamvaiból mindinkább kiemelkedhesék. Hasonló buzgalmat fejt ki a többi hazai intézetek körül is.

Az 1860-ki korszak Tisza Lászlót mint sokoldalú elméleti tudományos képzettséggel, gyakorlati tapasztalatokkal felruházott tiszta jellemű férfit találta. Az ekkor ismét megnyílt politikai élet küzdelemben megjelenvén, a tanácskozó teremben s a napi sajtó útján oly kitünő bizonyítékait adá a közügyekbeni jártasságának, hogy e téren is a vezérférfiak sorába emelkedett, csakhamar felismervén benne honfirtásai az alkotmány és szabadelvű haladás egyik legerősebb és tántoríthatlan bajnokát.

1861-ben az alkotmányos törvényhatóságok visszaállításakor Tordamegye főispáni hivatalával lön megkínálva; de ezt, mint oly hazafi, ki a „restitutio in integrum” jelszó alatt küzd — megköszönte, s Biharmegye tenkei kerületét által közfelkiáltással választván képviselőül, mint ilyen jelent meg a pesti csonka hongyülésen, hol mint a ház-

mely a magyar-birodalom területén találtatott, vagy készült rajzban, vagy leírva tudományos kutatás végett letéve, őriztessék.

Ezen eszme hasznáról, valamint szükségességéről meg levén győződve, a fennevezett bizottmány azon kérését intézi hazánk értelmiségéhez: Sziveskedjék neki, legyen az magántulajdonos vagy intézet birtokában levő, vagy előtte ismeretes archaeologiai tárgyakat, pontosan mérve, körülmenyesen leírva, ha lehetséges fényképeztetve, vagy rajzolva; a hol, lehet, lehelyét, hajdani birtokosait, a vele összefont történetet vagy hagyományt is közölve, a bizottmány alulírt előadójához beküldeni, hogy a nevezetesebb tárgyak kiszemelgetvén, a tulajdonosnak adandó beleegyezésével,

örökre átengedjék. Az ebbe vágó mozzanatokat kellő elismeréssel nyilvánosságra hozandja Pest, márczius 7-dikén 1866.

A m. tudományos akadémia archaeologiai bizottmányának előadója:
dr. Rómer Flóris,
(régí német színház, 1-ső csemet).

Császárné Ő Felsege a magyar hölgyek körében Budán.

(1866. jan. 31.)

A különböző bel- és külföldi lapok sok leírást és képet közöltek már Ő Felsegeik Budán

hölgyhöz intézett néhány nyájas szót s a bemutatás után gr. Andrássy Gyuláné, Bobus-Szögyény Antónia és báró Eötvös Józsefné asszonyokkal hosszabb beszélgetésre ereszkedett. A legörvendetesebb része ez ünnepélyes elfogadásnak az volt, hogy a társalgás kizárólag magyar nyelven folyt, mi által Császárné Ő Felsege teljesen meghódította a jelenlétet, hanem közelben és távolban a magyar nemzetiségért hevülő minden szívet.

Mondanunk sem kell, hogy e hölgykörben fényes öltözeteknek, ragyogó ékszereknek, izlésnek és pompának hiánya nem volt; azonban a magyar divat nem volt egészen átalános, s a párisi szabásoknak éppen annyi, sőt még számottebb képviselője akadt. De azért ez ünnepély

Császárné Ő Felsege a magyar hölgyek körében Budán.

rezben vagy fametszetekben is kiadathassanak. — A bizottmány reméli, hogy az újabb korszaknak ezen kedvenc tudománya érdekében közrebocsátott felszólítás, az egyes remek daraboknak, vagy gyűjteményeknek tulajdonosait fel fogja buzdítani arra, miszerint a körülményekhez képest ezen kitzított üdvös czélnak elérését, tudományoságunk növelését szívesen előmozdítsák, vagy birtokukban levő ócska rajzokat, képeket, melyek reájuk nézve talán csekély becsiék és gyakran az elvesztés veszedelmének ki vannak téve, de egy országos tudományos intézetben nélkülözhetlenek, ha azok műemlékeket, ugymint templomok, emlékkövek, régi várak vagy városok képeit vagy ezeknek alaprajzait foglalják, áldozatkészséggel

mulatása idejéből. E tárgy közleményeinket sietünk mi is egy jobban sikerült rajzzal kiengesztelni, mely azon bájos jelenetet ábrázolja, midőn Erzsébet császárné és királyné Ő Felsege a budai várpalotában Magyarország főrangú hölgyeit társas körben fogadja.

A január és február havi budai ünnepélyek sorában a legfényesebbek egyike volt az, midőn a magyar királyné maga köré gyűjté az ország előkelő hölgyeit a királyi palota egyik fényes terében. Ő Felsege magyar szabású fehér ruhában jelent meg s homlokán tündöklő gyémántkoronát viselt. A megjelent hölgyeket báró Sennyey Pálné mutatta be, kiknek száma 80-nál többre ment. Ő Felsege majd minden

valódi esemény volt s maradandó emlék lesz a legkésőbb időkig.

Horkai Antal.

Horkai Antal, vagy ismertebb irodalmi nevén „Horkai bácsi” neve, minden magyar gyermek előtt szeretet ismert; méltó, hogy nemcsak e kis, hanem a nagyobb világ is tudomást vegyen róla.

Horkai Antal született Kákon Zemplén-megyében 1821-ben. Iskoláit Zádorfalván és Bolván kezdette, Sáros Patakon folytatta,

hol rögtönzött verseiért tanuló társai, szerény modorú tanárai figyelmét korán magára vonta.

S-Patakról előbb Jánosiba, később Lasztócra ment ki, hol legszívesebben látott s legörvendetesebb időző vendég volt Szemere Miklós költőnk házában, hol Kazinczy Gáborral is megismerkedett.

Innen Szemere ajánló levelével Pestre ment, hogy magát kisdudóvá képezze, de kevesebb, mint egy év lefolyta után Tisza-Füredre hívták meg tanítónak, hol verses bucsuztatói által nagyon is megnyerte az érzékeny szíveket.

A forradalom itt érte s őt is a nemzeti lobogó alá vonta lelkesedése; a forradalom lejártával pedig M-Szigetre hívták meg, hol 1852. óta, mint igen jeles elemi tanító működik.

Gyermekek számára írt műveinek száma már kötetekre megy s a gyermekvilág régióinak minden irányában kiterjed.

Most vallásos és kegyeletes érzelmekre, („Kis templom”, „Kis orgona”, „Szirotlmács”) majd hazafias lelkesülésre (Kis trombita, Kis katoná, Kis brugó, buzditja kis hadát; némely művei pedig arra szolgálnak, hogy az ismeretek első elemeit kellemes tetszetős alakban adják át a kisdudeknek. („Aranyos A. B. C.”, „Kis fülbevaló”, „Természetrizai képek”) stb.)

S mindezeknél azon szerencsés hangot, mely a gyermekhez akként száll le, hogy annak értelmét és érzelmeit fűlemelje, többnyire szerencsésen eltalálja; úgy hogy némely költeménye, mint például, mely így kezdődik:

„Nagy a világ, kicsiny benne a hazám,
De e kicsinyt szeretem én igazán” stb.

összes gyermekirodalomban az első helyek egyikét biztosítják számára, sőt naivságuknál fogva a felnőtteket is gyakran megihatók.

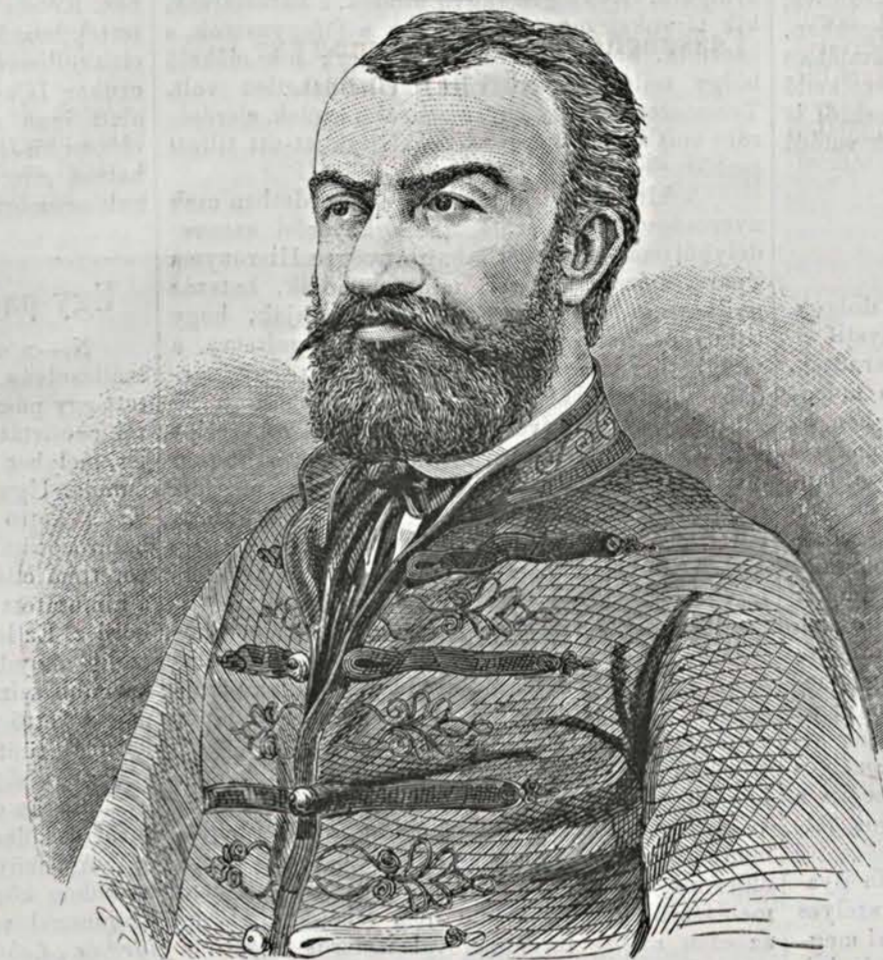
Nevelésügyi lapjainkban is találkoznak nevével; de legörvendetesebb látjuk őt fennebbi működésében, hol sok műve maradandó emléket szerzend nevének.

— Irjon ezentul is minél többet, de különösen minél jobbat, mert e kis versecskék több hasznára válnak a hazának és emberiségnek, mint sok árva költő szerelmi ömlengései.

A sztraczenai völgy.

(Gömörmegyében.)

A pataktól és folyóktól élénkített Gömör-vármegye méltán számítatik Magyarország legszebb részei közé. E megyét „a völgyek megyéjé-

Horkai Antal.

nek nevezték el, mert a rimaszombati csekély lapály kivételével, egymást váltja föl benne hegy és völgy, erdő és mező. Eszakról délre egyenközi hegycsokor vonulnak s ezek között megannyi kisa vagy vadregényes völgyek kanyarulatai láthatók, melyek némelyike oly keskeny, hogy a partjai között végig hömpölygő és csörtető folyó

Sztraczenai völgy egy részlete (Gömörben). — (Keleti Gusztáv eredeti rajza.)

is csak alig talál benne kényelmes medret. — Zamatos fűvü rétek borítják az egyes hegyek tetejét, s az eső áldásában gyakran részeseül a hegygerinceket dúsnövényzetű erdők lepi el; a gyönyörű tölgy-, bükk- és fenyves vadonokban pedig a vadász igen jutalmazó kedvtöltést találhat. A sürűbb rengetegekben évenként elejtenek

néhány medvét, melyek a hegyek számtalan barlangjaiban biztos és hozzáférhetlen menhelyeket találnak honnan nem egyszer teznek öldöklő kirohanásokat a hegyek és völgyek zöld szőnyegén lezélő, a tej és turó szempontjából bőven tenyésztett juhfalkákra. A leghegyesebb vidék földje is szántóvas alá kerül, melyen a gabona nemei helyenkint legnagyobb sikerrel tenyésznek, sőt a délibb részeken a legfinomabb kender s a legizletesebb dohány (csetneki) is dúsan fizet.

A szűk völgyek tele vannak népes falvakkal és városokkal, melyek egyes házai gyakran szintén a hegyek lejtőit foglalják el.

A megyén átvonuló magasabb hegyvonalak — ámbar a főbb országtutak jó karban vannak — helyenkint nagyon megnehezítik a fuvarozást s kocsin közlekedést; de annál nagyobb élvezet vár e regényes völgyes országban a gyalogvándorra. Zavartalan, méla csendben, emberi látogatóktól ritkán megzavarva, nyugszik itt nem egy bájos völgy, melynek magányát csak a patak titokszéri zugása vagy a rigó fűtyentése, a kánya éles sívítése s a harkály egyhangú kopogása háborítja meg — ezek itt az egyetlen élő hangok az égbe nyúló bércek ünnepélyes örök némaságában, s szinte ijesztő hatással van, ha e mély csendben egyszerre egy véletlen szélroham megrázza a fák sudarait, melyek egy pillanatra málázó nyugalmakból felriadnak s elhagyottságuk érzelmét mintegy elpanaszolni látszanak.

Csak a magasan álló déli nap sugarai képesek e szűk hegynyílások harmatos hűsége és árnyas sötétebe behatni.

Ezen szűk völgynek egyik csodálatra méltó remek példánya a Dobsina és Igló városok között elnyúló sztraczenai völgy, melynek egyik részletét Keleti Gusztávnak természet után készítet hű rajza után mellékelt képünk mutatja. A majdnem egy órányi hosszúságban kanyarodó, s meredek sziklaktól környezett völgy oly keskeny, hogy a

rajta keresztülfutó patak mellett csak nagy bajjal lehetett egy szűk székért találni helyet találni, s ezt is csak úgy, hogy helyenkint (mint képeünk is mutatja) a patakba benyúló sziklán valódi alagutat kellett vágtatni.

E völgy terjedelmesebb részében, valamint a megye egyéb széles völgyeiben hatalmas vaskőgyárak, kohók és hámorok kéményei füstölögnek, malmok kelepnek s általában a nagyszámú, csinos tisztviselői lakházak és gyárépületek a gyárpar legelső magyar megyéjét tanúsítják. Gömörmegyének

különös varázst nyújt természeti sajátosságainak nagy változatossága. Déli melegebb vidékein megéri a legizletesebb dinnye s jól diszlik a szőlő, míg északibb részeiben az árpa és zab is csak keservesen teng; ott már teljes diszben fejlődött ki a tavasz, míg itt a tél birodalma gyakorolja még szigorú hatalmát; általában a legigé-

zobb tájképeket, komor, vad rengetegeket váltják fel. Szóval, Gömörmege valóságos kínos szekerénye egy csoport, nagyrészt ismeretlen, s még föl nem fedezett természeti szépségeknek, úgy hogy meg sem lehet határozni, melyiket illeti közülök az első hely.

Vasutat Gömörnek! Hadd nyíljanak meg teljesen a ki- és bevitelnek! S meg vagyunk győződve, hogy a természeti adományokban és szépségekben, érczben (különösen vasban), gyárakban, általában iparszellemben és értelmiségben oly igen bővelkedő megye nem csak gazdag, hanem idegenektől is bőven és szívesen látogató vidék, hazánk valódi büszkesége lesz.

Az aqua tofana.

Mindazon titkoszerű és borzasztó dolgok, melyek a sötét középkorból részint mystikus, részint bűnös végzési kísérletekről fennmaradtak, s a tudomány fényes napja előtt még nem homályosultak el egészen, ama rejtélyes méregben, az „aqua tofana”-ban vannak megtestesülve, melyről azt mesélik, hogy ármanyos uton beadtatva, lapangva aláalta az egészséget, s daczolva minden orvossággal, előre meghatározott időre a szerencsétlen áldozat halálát okozta. — A dolgot megfoghatatlansága s rejtélyessége azon idők természet-tudományokiban járhatóságában leli alapját. Csak a tudatlanság uralma alatt tenyészik egyedül a titkos, s a tudatlanság bizonyos dolgokban sokkal veszedelmesebb, mint az ellenkező, mert lehet, hogy a beavatottság által több visszadést követethetik el a veszélyes dologgal, de ugyanaz egyszeresind elősegíti a vesélyt elhárító vagy megszüntető dolgok felismerését is.

Ha az újabb korban a kifejtett vegytan gyarapította is az ismereteket, mint kelljen veszélyes anyagokat nyerni és alkalmazni, de egyáltalán megantantott arra is, hogyan kell azoktól őrizkedni, működésüket megakadályozni s ártalmatlanná tenni. Némely bűnöknek végrehajtása megkönynyított, de szintugy azoknak felismerése s elhárítása is; és a szabadságnak s ismereteknek széles és kiterjedt köre sohasem árt annyit, mint azoknak egyoldalú korlátozottsága.

A titkos mérgekverés áldozatai gyanút említtettek III. Ottó és VI. Henrik német császárok, úgy egy savoyai herceg, kiról azt állítják, hogy megmérgeztet keztük által halt meg, míg VII. Kelemen pápa egy előtte hordozott fátyla gözétől, s III. Pius egy a lábára alkalmazott tapasz által kivégzettnek állították.

A mérgekverés legghirhedebb képviselője gyanút szerepel Borgia Caesar, állítólag VI. Sándor pápa fia. Azt mondják róla, hogy egy gyűrű birtokában volt, melyen egy oroszlan köröm volt kivésve, ennek egy kis hegye, bekönve ismeretlen, borzasztó mérrel, bar-ti áruló kézszerűtében könnyedén megsértte a bőrt, s a vérbe beoltta a halál esiráját.

Kinek ne jutnának itt észbe az ugynevezett velencei gyűrűk, melyeknek egyike egy párisi régész birtokában, az őt illetőknek roszllettét okozott, s mi mindaddig megfolyhatatlan volt, míg nem egy tapasztalt orvos e roszllettét az érczre kent mérgek hatásának ismeré fel.

Borgia — mint mondják — egy kulcsot is bírt, fogatáknál megmérgezett éllekek ellátva, melyek azt, ki ármanyos uton egy szekrény kinyitására lett felszólítva, jelentéktelenül ugyan, de halálosan megebezték. — Beszlik továbbá, hogy az érdemes pár — atya és fiú — kilencz bibornokot akartak megmérgezni 1503-ban. Hat palack bor „cantarellával” (valószínűleg fehér egérgő) megmérgeztetett; de egy szolga, ki a beavatott pinczért hallotta, hogy a külön álló palackok bizonyos egyének számára vannak rendelve, s boldog együgyűségében ebből azon borok kitűnő jóságára következtetett: a kizemelt áldozatokra várakozó papának — ki szomszjas lévén, itálért küldött, — e palackokból töltött, s így okozta a gonosztevők megbűnhődését.

Sándor pápa azonnal meghalt 73 éves korában, saját mérgekverése következtében, iszonyu szenvedések után, (a belső részek égése, fuladás, emésztő hőég), hullája iszonyuan eltorzult. — Borgia, ki ugylátszik szintén ivott abból, vesélyesen megbetegült, bórén tigriszerű foltok támadtak, és csak sokára gyógyult fel, hogy újra kezdje elvetemült életét.

Majdnem kétszáz évvel később, a 17-ik század végén és a 18-diknak elején a híres „aqua tofana” (tofana, tofana, tephania, aquetta della

toffina, aqua della Tofa) játszá a főszerepet, s több embert ragadt el, mint a kevéssel előbb Italiában pusztított pestis.

Egy asszony, Tofania néven, valószínűleg palermói születés, ismeretlen vezülékekkel vizitetaságu folyadékot készítet, s egy kisded üvegcsékben, melyeken egy szent kép volt kiábrázolva, árulgatá. Örökségre vagy utódok, s házastársak, kik társukat megunták, voltak a főfogyasztók, s beszélik, hogy a rettenetes palacz sok előkelő hölgy toiletté-szerei közt nélkülözhetetlen volt. Természetes, hogy ha „magasabb czélok eléréséről” volt szó, a mérget sem találták itt-ott tiltott eszköznek.

A feltaláló nő, ki találmányát kezdetben csak nyereségvágyból árulá, mérgekverési szenvedélyből önálló tetteket is hajtott végre. Hieronyma Spara, szicíliai nővel, mint mondják, hatszáz gyilkosságot követett el. Azt állítják, hogy titkos és hatalmas urak által pártfogoltatva, a világi törvényszék kikerülése végett egy zár-dába vitetett, hol őt Kreysler 1730-ban, a nő állítólagos halála évében még látta. Mások szerint VI. Károly parancsára mánhelyről erőszakosan elvitetett s a papok fenyegetései daczára megfojtatták; egyebek szerint pedig már 1704. elfogottat, elítéltetett s felakasztatott.

Az aqua tofana hatásáról az akkori korszellem tudományos kutatásokban járhatósága, s a kérdéses mérgezési állapotoknak egyéb körülményekkel sokszoros fölcserélése s összevegyítése miatt keveset mondhatunk. Abban azonban mindnyájan megegyeznek, hogy az egészségi állapot nem egyszerre, hanem lassankint roszabbult, hogy egy lapangó, kezdetben jelentéktelennek látszó, később pedig feltartóztatatlanul pusztító szenvedés emésztő fel az erőket, és hogy a halál majdnem mindig elkerülhetlen volt. Ezt napra és órára előre meg lehetett határozni; a mi mindenestre meszerülleg hangzik, de nem lehetetlen, hogy az ezen mérgek természetével ismerős egyén, de megmérgezett szervezet sokott állapota s körülményei közt a válság tartamát meglehetősen bizonyossággal előre meg tudhatá határozni.

A kérdéses mérgezések legszokottabb jelenségei Gmelin szerint: kimerítő láz, erős hányás, csillapíthatatlan szomj, tökéletes elszáradás, s a gyorsan enyésző testnek vörös színezete; — Behrend szerint pedig egy leírhatatlan, de kezdetben láz nélküli megvályozása az általános hogylétek, figyelmeztető a megmérgeztet, hogy valami szokatlan dolog meg végre beleséjében. Minden táplálékotl való leküzdhetetlen irtozás mellett mindig soványabbá lesz, s utóljára sokszoros és halálosan tüdőbajba esik. — Hahnemann szerint az életerők láz, álmatlanság, evés és ivástól undor által megtámadtatva, fölemésztetnek; izzadás a beteg szennyes barna arczszínnel, erős izzadás és görcsök közt lassankint kiszívand; a hullán számtalan fekete hólyagok keletkeznek.

Az aqua tofana vegyülete részben maig is titok, s voltak kik állítják, hogy annak készitési titka legujabb időkig egy — nevéről előttünk ismeretlen család birtokában volt Perugiában. — Gagliani és Archenholz azt hitték, hogy opiumból s a kantharida nevű spanyol legyek extractumából készítették, a mi azonban igen valószínűtlen, a mennyiben egy ily vegyület sem az aqua tofana minden oldalról állított szin-, szag- és izendküliségével, sem annak hatásával távolról sem egyezne meg; mert sem az opiumnak elkábitó s alató tulajdonsága, sem a kantharidának könnyen felismerhető s jellemző sajátsága: a hajszervek megtámadása, — az aqua tofanaának sehol sem tulajdonították.

Nem több hitelt érdemlők azon különféle közlemények sem, melyek bizonyos növénynedvet tesznek a tofavisz főalkatrészévé, melyek tán Theophrastnak a „növények története” című munkájában említett esetre támaszkodnak, mely szerint bizonyos Thrasyas Mantinéből, növényekből egy mérget készített, mely fájdalomtól, és csak sokáig tartó betegség után ölt. A borzasztóságnak legnagyobb dagályával azonban Haller előadása ékeskedik. Szerinte az aqua tofana oly emberek nyála és izzadsága, kik lábainál fogva felakasztva, szájkünnél kioztattak s halálra csiklandoztatnak.

Legvalószínűbb, hogy az aqua tofana arsenikus savak oldatából készült. E nézetet osztotta már Garelli Miklós, a már említett VI. Károly császár udvari orvosa, úgy szintén Gmelin is (ki köze legyen mondva, a czitromlevet egyedüli mentő és csillapító szernek állítja), ki 1777. a „mérgek története” című művében azt mondja: nekem igen erős sejtelmém vannak, hogy a híres

olasz mérgek tofania, melylyel különösen VII. Sándor pápa alatt becselen nözemények — kik e mellett még a kegyesség szinét akarták játszani, — Rómában, Nápolyban, Palermóban s később Párisban is oly sokáig fölfűzestellenül, büntetlenül oly nagy pusztításokat vittek véghez, — nem más, mint az arsenikumnak feloldása meleg vízben. Kétségkívül az elvetemült gyilkos nők még tettek hozzá valamit, hogy alávalóságukat jobban eltitkolhassák. — Hihető, hogy egy kis ólom-cukor is adott hozzá, úgy mérgegyanyag, mely alatt igen nagy valószínűséggel az ugyanazon időben híressé vált s az epigonok javára működő hatása miatt gunyosan „poudre de succession”-nak nevezett divatmérget lehet gyanítani.

Kiss Elek.

Egy pacirta jellem- és életrajza.

N.—n megyei székvárosban, mint tisztviselő szállásolván, 1864-ik évi tavaszvéggel megszólított egy pasztorfiu: nem vennék-e tőle fiatal, mezei pacirtát? Behívom a fut, szétbontja kendőjét, melyben négy darab volt; — tessék választani! mondá. Ugy ám, de melyik a him? kérdezém. — Ez a kettő kan, amazok nöstények, felelt rá határozottan! — Hátha megfordítva áll a dolog? vettemet ellen. — Akkor vegyen amazokból, t. i. a kimutatott nöstényekből; éleskedett a madárkérés. Ez legyőző argumentum, gondolám, mégpedig annyiból is, mert a pacirtafiókák ketteje barnább színű és sugárabb termetű volt, míg a másik kettő halványabbnak és szélesebb testalkatúnak tűnt fel; azonban, hogy biztosan válasz-szak: egy sötét és egy világos színű vettem meg.

Magán enni nem tudtak meg, szájkuba rakott turóval, kölessel és hangyatojással tápláltam őket. A bekövetkezett vasárnapon, szokás szerint, családom körébe, falusi jószágomra kikocsizván: magammal vittem, az általam elkeresztelt, „Daldár” és „Lebész” pacirtástestvéreket, hogy azokat hajadon leányom gondviselésére bizzam.

Felnőttek szépen keze alatt; öszfelé „Daldár” csieseregni kezdett, — „Lebész” szóltan maradt; szűret alkalomával — több napot töltvén odahaza: teljesen meggyőződtem a barnább színűnek himségére fel, — ezt tehát megtartottam, a nöstényt eleresztettem.

A tél beálltával „Daldár” ismét bevitettem a városba, — és midőn jól megszokott, kalitja ajtaját kitarva, szabadon engedtem ridég szobámban. Pacirtám esze, vagy a bölcseségek tapogatósa szerint ösztöne (instinctus), tuliett minden állati értelmiségen; ha nevéen kiáltottam, felelt; ha irtam, olvastam, vagy aludtam: nem háborgott; ha idegen jött be hozzám: a szoba egyik szögletébe vonult; ha hittam: előjött és örömmel engedte, bemutatni magát; ha kutya vagy macska vetődött be: villámsebességgel repült hárszékremény fölé. Ismerte hangomat, járásmat, csöngetésemet, mikor haza jöttem: látatlanul, jóelőre üdvözölt hangos csuhitásával; össze is szokott, a legszivesebb barátokkint szeretvén egymást.

Kivülem „Daldár” — hálásan szeretete még az ő nevelőjét, leányomat is, ki, ha időnkint bejött a városba, szintén jól mulatott vele, rajta csüngött, őt környezte, kegyelté és babsálta kis csörével, (orrával); — de feltűnő volt még lovagiasága is: szájszornál többször kinaltunk meg, ugyanazon nemű élelmi morzsával egyszerre, de soha el nem hibázta okos fejében feltett azon sorrendjét, mely szerint előben leányomtul, azután tölem fogadta el az adományt, s így csupa udvariasságból, engem ilyenkor háttérbe tett.

S mit mondjak pacirtám füttyművészetéről? — Nagy zseni, — magas talentum és megtestesült virtuozitás volt; hanglejtései, trillái, stakkatói, pianói: Párisban, Milanóban stb. megtették volna hatásukat. Az idegen madárnyelvek és énekek utánzásában is nagy mester volt, kanarít, csizt, verebet, fecsékét, fülmilét egyaránt és remekül utánozott. Concerteket adva, széles e világot — hasznal és dicsőséggel beutazhatta volna.

Eddig a gloriosum, — és most következik a keserves dolorosum! „Daldár” egyéves s néhány hónapos lehetett, a midőn 1865-ik évi nyáron fürdőre menni és ott több hetet tölteni szándékoztam; sokáig tusa-kodtam: elvigyem-e magammal a pacirtát is, vagy sem? Elválni tőle: nehezemre esett, — de hiszen leányom pártul fogja, gondolám; kivitem hát ismét falura a kedves kis állatot.

Aggódtam azon is, hogy pacirtám kalitba fog kelleni zárni, bármikint sinlené is meg az áristomat, — mert egy hatalmas kandur, négy feleségből és egy felnőt fiuból álló macskacsaldája

val örökösödött épületem közül. Ezekről Daldár, szabadon tartva, megőrizni nem látszott kivihetőnek; ezeknél fogva a pacirtát kalitkába tettem és magasra függesztettem; utóbb szívelyes bucsuszókat váltván egymással, R. . . ra utaztam.

Tíz nap mulva levelet kapok hazulról, következő tartalommal:

„Kedves apám! Daldár nincs többé; legjobb akaratomnak esett áldozatul! Édes apám elutazta után, a pacirta sötét estélig vergődött és a kalitból akart kitörni; — más és harmadnap csendesen megült ugyan, de semmit sem evett és már felborzadtak tollai. — Ez a rabságot fájjalja: gondolám, azért a házi szabadságot, melyhez szokva volt, megadtam neki. Oh mint örült és repkedett örömben, evett, ivott s egész nap dalt, vigkedéven.

„Mult szerdán reggel, a szobák szellőztetése alkalmával, a fiakandur meghunyászkodva osont el mellettem, végig a tornáczon; baljóslattal sietek a szobába s ijedve tapasztalom, hogy a szegény pacirta vérben fagyva, üldögél a kályhabetőn; röptében kaphatott hozzá a vérszomjas macska, és karmával mély sebet vágott rajta.

„Mit tegyek? Árnikas vízzel borongtattam, utóbb liliumolajjal kenegtettem szegényt; nem használt; a beteg hideglüli kezdett. Kitettem tehát a verőfényes napra, az ablak és redőny közé, magam a varróasztalhoz ülve.

„Néhány rövid pillanat mulva Daldárnak hült helyét látom. Megdöbbenem s könybe lábbadtak zsemém. A ki csak felállhatott, keresni indultunk, de hiába volt minden kutatás. A madár eltűnt; végkép elveszett!

„Ma delután N.—n-ről, a városból megyei eskütt, V. ur szolgálója azon izennel lépett be, hogy a pacirta, délben, mikor ebédnél ültek, véresen és kimerülten ablakjukba szállt; kérietik a szobakulcsot, hogy beereszthessék.

„Ezen félig öröndetes hírre bekocsizok a városba, de már akkor a madár élni megszűnt, s hullája kitömésével foglalkozott egy olasz képviselő. Ne nehezteljen, kedves atyám stb.”

Eddig a levél. Hátra van még annak elemzése: ha vajjon egy mezei pacirta okossága körvonalozható-e? — Érzelmét fokozni: ki volna képes? Tájránya, ösztönözéje kipuhatolható-e? Hálája s hívsége és szeretete nem tesz-e ki az összes állatok jobb indulatjait? A jót a jobbtól megkülönböztetni tudta-e? Nem óhajította-e élte végperceiben, a legkínosabb állapot között, elhagyni amazt, hogy újra feltalálja ezt?

Tudnivaló végre: hogy U. V. megyei eskütt ur velem egy földel alatt lakik a városban, s innét falusi jószágom egy kis mérföldnyire fekszik.

Kijátszó Ötö.

Észrevételek a murányi várról.

(A Vas. Ujság f. évi 10-ik számában közölt kis ismeretése.)

Az idézett rövid czikkben többek közt ez áll: „Az utóbbinak (t. i. Széchy Györgynek) halála után, hőslelkű özvegye, homonnai Drugeth Mária volt a (murányi) vár birtokosa, kit a várral együtt, titkos utakon, Wesselényi Ferenc, a császár számára hódított meg. 1651. jul. 29. Ez esemény, a murányi Venus története” sat.

Legyen szabad megjegyezni, hogy itt egy kis tévedés van, olyformá, mint mikor valaki a szép anyának bókol, még szebb leánya helyett. Mert a murányi Vénus, nem homonnai Drugeth Mária, hanem leánya, rimaszécsi Széchy Mária volt; előbb Bethlen István — a fejedelmi Gábor kis öccsége — aztán rozsályi Kun István neje; el-sőtől a halál, másiktól a törvény választotta el; kit aztán — várával és szívelével együtt — Wesselényi, nem annyira a császár, mint maga számára hódított meg; mit eléggé bizonyít a Széchy Mária nővéreinek, Wesselényi ellen, az 1647-dik évi országgyűlésen előtt tett panaszja (l. Hist. dipl. de statu relig. evang. p. 76).

Igaz, hogy Széchy György halála (1625 szept. 1.) után neje homonnai Drugeth Mária kormányozta mind Balog, mind Murány várát (Györgyösi szerint „két tíz estendőig”); de ő meghalt 1643-ban; a megyei jegyzőkönyv szerint, Gömör tiszti kara meghívást kapott temetésére. Szalárdy szerint ugyan 1634-ben halt volna meg, de alkalmasint fel van cserélve az utolsó két számjegy.

Jobbabb az, hogy az esemény, mit a 17-dik században Györgyösi István, a 19-dikben Arany János, oly szépen megénekelének (s melyért a

gyöngy-poéta a hős nőtl egy falat Gömörben s e faluért Koháry István gróftól, ki maga is költő, de a mellett nagy ur és hős vala, 1200 fto kapott; az arany költő: kitől? mennyit? nem tudom). — Kaztyól eltérőleg, 1651-ben történtnek tétetik ki, 1644 helyett.

Igaz, hogy Bartholomaeides „Notitia Cottus Gömör” című tartalomdus és sok buvárlatot tanusított munkájában (a honnan — ugy látszik — az idézett számban közölt történeti adatok is vétettek) felhozta, mikép találtak volna valamikor, a murányi várbán, egy — már földön hevert — márványtáblát, következő felirattal: „Ad Dei, ejusque immaculatae Matris honorem, ad excelsam Patriae hujus defensam, qua Comes Franciscus Wesseleni de Hadad fortalium hocce a fide regia deficiens, in obedientiam redegit. Anno 1651 die 29 Julii.” De egy az, hogy — mint maga mondja Bartholomaeides — ő azt, több ott eladott fölírásokkal együtt, barátai szivességéből, hibás példaközlöt vette, más az, hogy a pont, mely a *redegit* és *Anno* szavakat elszigeteli, oly következtetésre is jogosít, hogy itt az 1651. jul. 29. nem a történelmi esemény, hanem a későbbi emlékfölírat datuma volt; tekintve továbbá az 1651-ben történteket, mik Zrinyi Miklós és Forgács Ádámnak, törökfőkező hadjárataira utalnak: nincs ok, miért ez esemény ideje, haugyan valóságos történeti tény, nem pedig költői teremtmény, ne 1644-re tétessék, melyben Puchem kir. vezérrel, Wesselényi Ferenc is, mint főleki várkapitány, közreműködött Kemény János ellen Felső-Magyarországon. Csak így van alapja a Széchy panaszának az 1647-dik évi országgyűlésen a Wesselényi murányi és balogi birtoklása ellen, ha t. i. azelőtt, nem pedig azután történt; az mert felső magyarországi hadparancsnok — mi ugyan szintén 1647-ben lett — talán nem gyakorolhatott oly kizáró birtoklást, mint a férj, neje nővérei ellen.

Alább ismét ez áll az idézett czikkben: „Ez időben (t. i. II. Rákóczy Ferenc hadjárata alatt) a magyar korona is sokáig itt őriztetett.”

Ismét igaz, hogy Bartholomaeides azt is mondja — Bél Mátyás után (Not. Hung. novae P. II. p. 71) — mikép a magyar korona és jelvényei, valamint a királyi könyvek is, 1706-ban a murányi várbán őriztettek: ámde II. Rákóczy Ferenc (Emlékiratának — magyar kiadásu — 135-ik lapján) maga ezt mondja, szintén 1706-ról: „A korona Bécsbe vitetett még a háboru kezdetekor.”

Már most: kinek van igazsága? Bélnek-e? vagy Rákóczyak? — Ez azon kétely, mit én megoldani nem tudok.

A nagyszombati béketerv (1706) 7-dik pontja ez: „A korona Murányban őriztessék”; mire a válasz ez vala: „Annak törvényes helye Pozsony.”

Mind ezebből a tanulás az, hogy vajmi sok kétely és hiány van még, csak egy vár, annyival inkább egy megye történelméhez és hogy ideje volna már egyszer napfényre hozni a magán leleltárakban némán vesztglő okiratokat. En, a rusticatio mellett, ajánlokcom egy napszámosul, a Gömör történelmére vonatkozó s velem közlendő adatok gyűjtésére, felkérvén e lapok tisztelt szerkesztőségét ezen kéréssem nyilvánítására. — Gyűléstelen felhívások élvén, nincs más ut ily közérdeki felhívások közlésére.

Kelt Mihályfalván Gömör v.-m.-ben, az 1866-dik évi márczius harmadik vasárnapján.

Bodon Ábrahám.

Felhívás.

Az Aradon 1866. év augusztus 12-én tartandó országos dalárünnepély tárgyában.

Az 1865. év aug. 21-én Pesten tartott országos dalárközgyűlésen elhatározatván, hogy az 1866. évi országos dalárünnepély Aradon tartassék meg, az aradi daleylet 1865. december 8-án tartott közgyűlésén ezen határozatot — mint óhajával megegyezőt, — örömmel fogadta, s maga részéről is határozottan kimondta, hogy az országos dalárünnepélyt 1866. augusztus havában megtartani s rendezni akarja, és ezen célra kebeléből a rendezői nagybizottságot is azzonnal megalkotta.

Ezen rendező bizottság, a nagyméltóságú magyar kir. helytartótanács és Arad városa helyhatósági engedélyeinek kinyerése, úgy a vasútállomás és gőzhajók utazási árának leszállítása, valamint a szükséges elszállásolása tekintetében a szükséges előleges intézkedéseket már megtette,

egyzersmind az aradi zenedéval egyesülvén, elhatározta, hogy a zenede 1/2- ad százados főállásának emlékkünnepe a dalárünnepélyvel közösen tartassék meg, és az ünnepélyek sorába fölvetve a daleylet új zászlajának felszentelését is, szóval: a bizottságny mindent megtett és erejéhez, tehetőségéhez képest meg is teend, hogy egyezérről az ünnepély külső fényét s érdekét emelje, más részről pedig a művészi igények s tekinteteknek is elégtétessék.

Az ünnepély megtartásának határideje f. é. augusztus 12-ke s következő napjaira tűzetett ki, ugyanekkor fogván az országos dalárközgyűlés is összeülni, melyben a pesti közgyűlésből kiküldött bizottságnak a magyarországi dalárregyesület szervezésére vonatkozó javaslata, s az elkészült egyesületi alapszabályok fogának tárgyalatni, s egyszersmind az országos dalárregyesület megalakítását.

Az alólírott bizottságny, midőn megbizásában eljárva, erről az összes t. cz. hazai művészeket, dal- és zeneegyuleteket értesíteni, egyuttal különösen a magyar korona országában létező összes daleyleteket az ezen országos ünnepélyben való részvételre s a dalárrelőadásban való közreműködésre egész bizalommal, tisztelettel fölkeríti kedves kötelességének ismerné: teszi ezt azon biztató reményben, hogy ebbeli meghívását mentől számosságban működő tagja által fogja viszonzani.

Tisztelettel kéretnek a t. cz. meghívott művész urak, zene- s daleyletek, megjelenésük felől alólírt bizottságny f. é. apr. 10-ig 15-éig következő cím alatt „Jankó József, daleyleti titkárnak Aradon, Koszoru-utca 1-5 sz. a.” értesíteni szíveskedjenek. — Aradon 1866. február 27-én. Az aradi daleylet, egyszersmind az ünnepélyt rendező bizottságny nevében Ázól Péter elnök. Jankó József titkok.

Egyveleg.

(Ismét egy tengerentuli távirat huzal.)

Azon tervről, hogy még a jövő nyáron Amerikába egy új huzalt indítsanak meg, nem mondtok le. Egy „Anglo-American-Telegraph Company” cím alatt keletkezett új részvénytársulat veszi ezt kezébe, feltéve, hogy sikerül az általa tervezett 600,000 font sterlingnyi részvényeket tiz fontos részvényekkel megvásárolni. A régi huzalnak elszakadt vége kétségkívül könnyen fel lesz található, és annak a „Great Eastern” hajón lévő másik fele oly állapotban van, mint az elszállítás napján. A régi tenger alatti huzal átengedéseért a régi társulatnak az első 125,000 font sterlingnyi jövedelemre igénye van. Azontul egyformán osztoznak a jövedelemben.

(K-i.) — (Az Olaszországban utazottaknak) kellemes emléket nyujt azon harangozási módor, melyet az olasz campanilékben követnek, de még ennél is jóval kedvesebb az, melyet az egy év előtt elhalt Ricart Henrik a rheimsi sz. Rémi imaház tornyában dívatba hozott. Ricart 17 éves korában lett harangozó, és tehetség és szorgalommal csakhamar művészzé emelte foglalkozását. Eleinte letört alju vizes-üvegekkel kezdte, melyekben vaszszekreketék a harangtűt, aztán igazi harangokra vitte át tanulmányait, s nem sok idő mulva minden ünnepély, lakodalom vagy temetés alkalmára volt nálunk dallama. Tekintve a helyi párisi egyházak tettek neki ajánlatokat, de nem volt rábítható, hogy rheimsi kedvenc öreg harangját odahagyja.

(K-i.) — (Az angol gyáripar.) 1860-ban következő számok fejezték ki az angolországi pamutgyáripar nagyságát: 2650 gyárban 440,000 ember dolgozott 115 millió forint évjdi mellett. A munkások egy tízedrésze gyermek és 65 századrésze nő volt. A gépek 300,000 lóerővel dolgoztak. 30 és fél millió ös évenként ezer millió font pamutot emésztett föl. A befektetett tőke 650 millió, az összes jövedelem pedig 760 millió forintra rugott. — Az északamerikai háboru teljesen kivette ez óriási mérvű ipart a kerékgyártásból. 1862 végén 271,000 munkás volt kereset nélkül. A nemzeti jótékonyaság azonban a szükséghez mért segélylyel sietett a szerencsétlenség elé. A mansionhouse-i segélylyegyet választmányál 5 millió, a manchesteri segélylyegyetnél 4 és fél millió folyt be, a lancashire földbirtokosok 1,300,000 forintot irtak alá. E tetemes segélylyezések elejét vették a legroszababnak, s azóta maga az ipar is kedvezőbb körülmények közé jutott, de igen valószínű, hogy Lancashire grófság soha nem jutand többé a pamutgyáripar azon fokára, melyen őt év előtt állott.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

(A „Jogtudományi Közöny”) első évfolyami fekszik előttünk, ismert jogi írónk Ökrös Bálint által ügyesen szerkesztve, érdekes és tanúságos tartalommal. Miután az országgyűlés munkásságát a törvényhozásra is kiterjeszti, s Deák Ferenc indítványához képest a törvényjavaslatok kidolgozására bizottsmányok vannak alakulában: fölösleges ugyan, de még is kötelességünk oly szaklapra hívnunk fel az illetők s a nagy közönség figyelmét, mely épen a törvényhozással szakavatottan és tüzetesen foglalkozik. Nagy nyereség mind a lapra, mind olvasóra nézve, hogy a dolgozatok legnagyobb részben ismert jogi írótollal folynak. A Jogtudományi Közöny minden hetfőn, nagy 8-rét iven jelenik meg Heckenast G. kiadó-hivatalában. Előfizetési ára egész évre 8 ft, félévre 4 ft., negyedévre 2 ft.

(„Kecskemét város története.”) E napokban hagyta el a sajtót „Kecskemét város története. Oklevél-tárral IV-ik kötet. Irta Hornyák János. A m. tud. akadémia által is megkoszorúzott nagybecsű történelmi mű ezen újabb kötete egy igen érdekes korszakot, a kurucvilágot (1703—1711) tárgyalja. Ezen kötet korábbi megjelenését sajtóviszonyaink gátolták s ámbár már régen kész volt, kibocsátási engedélyt csak a múlt hónapban nyert. A három évvel ezélt megjelent 3-ik kötet ugyanis az akkori sajtóhatóság által utólag támadtatott meg (miután már megjelent); a vizsgálat folytán a szerző személye s hivatala ugyan a hivatalos üldözöttség sulya alól fel lőn mentve, de oda lett utasítva, hogy a következő kötetek kibocsátás előtt mindenkor a m. m. kir. helytartótanácsához fölterjesztessenek. A jelen kötet előszavában is ezt írja: „II. Rákóczy Ferencz fejedelemnek rendelkezésem alatt levő még mintegy 20 darab igen érdekes, de nagyon mérges nyílt levélét épen azért nem adtam, nehogy azok — mai viszonyok közt — valaki vételkedessen.“ Ezek is jellemző adatok mai sajtóviszonyainkra.

(„Az erdélyi múzeum évkönyvei.”) A harmadik kötet második füzetét megjelent. Szerkesztette Brassai Sámuel. Tartalmát a következők közlemények képezik: Emlékbeszéd Benkő Károly felett Szabó Károlytól. Római nyomok Erdély éjszaki nyugati részén Fényai Henrikől. Az ó-lasvai római álló tábor és műemlékei Torma Károlytól. Kétes távozó gy. Lázár Kálmántól. A somlyói újlatin román stílus egyházi P. Szathmáry Károlytól. Állantani közlések Hermann Ottóltól. Eremzeti közlemények Fényai Henrikől. II. Rákóczi György Lengyelországban Schmidt Vilmostól. Orobus canescens L. fil és egyéb Brassai Sámuelről. Adatok Erdély pók-faunájához Hermann Ottóltól. és végre az 1864—1865. évi tudományos ülések jegyzőkönyve. Ára ismét ugyan, mert az egész III-ik kötet csak 1 ft 40 kr.

(Figyelemreméltó új dalkönyv.) Az egri nyomdában épen most egy munka jelent meg ily címmel: „Egri dalkönyv”. Válogatott komoly és víg dalok gyűjteménye a honi tanuló ifjuság használatára; vegyes, férfi- és gyermekkarrá átírták és kiadták Zaaskovszky Ferencz és Endre, egri képezési s gymnáziumi zene- és énektanárak. 1-ső füzet 50 dal tartalommal. — E mű szerzői ismerve azon hiányt, melyet a műnek tanítása körül hazai tanodáink alkalmas kézikönyv nem léte miatt éreznek, a fenn említett cím alatt oly füzetek sorozatát indították meg, melyben 1-ször a magyar zene legszebb régi s újabb népdalai, valamint alkalmi dalok is kardalositva helyet foglalnak; 2-or a művészek nagyobb nemesítésére végett a legkedveltebb operák s oratorionok egyes kiváló töredékei, nemkülönben más nemzetek kiválóbb népdalai is fölvetettek a gyűjteménybe. Az itt felvett dalok — a tanodákban leginkább feltalálható ér- s hangterjedelemhez mérve — háromféle módon átírva jelennek meg. A csinosan kiállított 1-ső füzet ára csak 30 kr.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

(A közép-dunai magyar gőzhajóárság hajói) javában épülnek a fumeiek által Újpesten felállított fiókgyárban, mi a részvényesekre nézve a mint halljuk, oly jó hatással van, hogy igen számosan illetőségeiket hónapokkal előbb befizetik. De kell is, hogy a részvényesek pontosak legyenek, mert a hajóépítési szerződésben szigorúan megszabott terminusokat az igazgatóság is csak így tarthatja meg. A harmadik részlet fizetésének határnapja, a most folyó márczius hó 31-ike.

Közintézetek, egyletek.

(A magyar tudományos akadémia) a múlt vasárnap tartotta elnökválasztását, mely alkalommal első jelölt lett b. Eötvös József 16 szavazattal. B. Vay Miklós 10 és gr. Mikó Imre 6 szavazatot nyertek. A választás eredménye most legf. helyre van terjesztve megerősítés végett. — A következő napon, márcz. 19-ikén az akadémia összes ülést tartott, melyben a Telesi-féle pályázat eredménye lőn közütdomásra hozva. A 15 pályázott tragédia közül, mint aránylag legjobb, „A nagyság útja” című nyerte el a 100 aranyat. Szerzője a fölbontott jelítés levelét szerint Zichy Antal. — Ezenkívül még háromban találak dícséretreméltó helyeket a bírálók, u. m. a. „Szerencsés Imre”, „Kanut gróf” és „Fattyu Borics” című tragédiáiban.

(Takarékpénztáraink.) A székes-fehérvári takarékpénztár beklődött mérlege szerint, 1865-ben 16,944 ft. 40 kr. tiszta jövedelmét eredményezett, míg összes pénzforgalma 2,061,488 ft. 11 kr. volt. — A békéscsényi takarékpénztár mérlege szerint 1865-ben a tiszta jövedelme 1732 ft. 65 kr., az összes pénzforgalom pedig 390,589 ft. 47 kr. volt. — Az érsekújvári takarékpénztár 1865-diki forgalma 729,110 ft. 47 kr. ruogt, a tiszta jövedelme pedig 3858 ft. 5 kr. volt.

(Az erdélyi kölcsönös jég- és tüzkármentő társaság február 26-dikán tartotta közgyűlését.) Ez alkalommal a rendkívüli égekék miatt előidézett, még eddig ki nem fizethetők károk fedezési módjára nézve a közgyűlés egyértelműleg elhatározta, hogy a társaság saját társult tagjainak kárat gyorsan kifizetési s hiány nélkül megfizetni szabály- és törvényes s egyszerűsített erkölcsi köteletségének tartja. Mi végre a kölcsönösseg természetében és rendszerében, mint szintén az alapszabályokban alapuló díjptólk-kötelezettség elvénél fogva megrendelték: hogy a társulatnak 1865-re kötelezve volt minden tagja, azon kötelezettségénél fogva, miszerint rendkívüli esetekben a szokott díjon fölül, annak hatszoros értékéig közrejárulni köteles, ezuttal igénybe véve a meglevő tartalékok is, az érintett hatszoros díjnak csakis 1/2-ed részét az igazgatóság által a szabályok értelmében kijelölendő idő alatt a társulat pénztárára fizesse be, s abból az igazgatóság s kárvalótlakot követeléseik megállapított mértéke szerint elégitse ki. Ezt a társulat tagjai, melynek összes száma a 25,000 számot, a biztosított érték pedig a 13 milliót meghaladja, annál inkább elhordozhatja, mivel a társaság 22 évi fennállása óta a tüzszakban soha díjptólk-kirovást nem tett; ellenben osztalékok hetszer adott, s azok közül egyszer, 1854-ben, 63% juttatott, a mi a mostani kirovásnál csak 7% tel kevesebb. A társulat egy részének még akkor az volt nézete, hogy abból tartalék alakítottassék, nagyobb szerencsétlenségek esetére. De a többség a kiosztást látta előnyösebbnek, azon elvnel fogva, miszerint egy a nyereség, mint a bekövetkezhető balesetek idejében a magát kiütendő hiány a társulat tagjait illeti.

Közlekedés.

(Post és Könyv.) valamint Pest és Palota közt husvétii vasárnapról fogva az egész nyáron át külön vonatok fognak közlekedni minden vasárnap és ünnepponon.

(Intézkedések a pesti omnibuszokra vonatkozólag.) A városi kapitányság újabb intézkedése folytán, minden omnibuszon a számnak, vitelbérnek, az elhelyezhető személyek mennyiségének ki kell tüntetniük, nehogy a közlekedő közönség a kocsisok önkényének legyen kitéve. Éjjel pedig lámpákat kell alkalmazni a társasjárművekre.

(Postaszervezés Ausztria és Oroszország között.) A bécsi hivatalos lap közli az Ausztria és Oroszország között 1866. febr. 9. (január 28.) kötött pósti szerződést, melyet Ő Felsége 1866. febr. 23-dikán hiteltésített Budán. E szerint a levelek díja az orosz és ausztriai postaterületen követezőleg állapítottat meg: Az orosz postakerület és Ausztria szomszéd tartományai között, nevezetesen Galicia, Bukovina és Szézia nyugati részében egy egyszerű bérmentett levélért pedig 15 ujkracszár a díj. Az orosz posta és Ausztria többi részei, valamint a német postaegelet mindazon országai között, melyek az osztrák birodalmon keresztül küldik leveleiket Oroszországba, a díj egy egyszerű bérmentett levélért 20 ujkracszár, egy bérmentett egyszerű levélért pedig 30 ujkracszár.

Mi újság?

(A budai várban) császárné Ő Felsége lakosztályán némi változtatást tettek, ugyanis az előszobát egyenes összeköttetésbe hozták a várpalota kertjével, úgy hogy egy leendő legmagasabb itt időzés esetén a Felség háborítlanul tehetné a várkertben sétáit. Az udvari tiszt, ki e változtatás megtevésével meg volt bízva, feladatát véggezve már el is utazott.

(A képviselők kaszinója.) a „F. L.” szerint helyet akar változtatni. Télen át még csak elég volt a Privorszki által díszesen berendezett egy nagy terem, de nyáron át aligha ki lehetne benne állani a hőseget. Ezért alkudozásban is vannak már egy alkalmasabb helyiségre, az „Angol királynő” első emeletén. E kaszinó előjárói oly jól gazdálkodtak, hogy a pénztárban 500 ft. fölösleg maradt. Ezt külföldön szükségben élő honfitársaink segélyezésére küldik el az emberbaráti szempontból, hogy az idegen elemek közt szűkölködők nehezebben juthanak segélyhez, mint azok, kik a hazában nélkülöznek.

(A nemzeti múzeum termei ismét megnyitak.) Minden hétfőn és csütörtökön a régiségiek tára, kedden és szombaton a természetiek tára tekinthető meg reggel 9-től 1-ig. A képtár, a falak nedvessége miatt egy ideig még zárva maradt. Mint helyes új intézkedés megemlített, hogy ezután az okiránti tekintetből, kik hétköznapokon nem érnek reá a múzeum látogatására, minden vasárnap — a noma-napokat kivéve — d. e. 10-től 1-ig más s más tár lesz nyitva.

(A nemzeti színház telke.) A pestvárosi tanács márczius 20-iki teljes ülésében a nemz. színház bizottmány egyik ülésének jegyzőkönyvi kivonata került tárgyalásra, mely szerint a bizottmány az „Európa” vendéglő előtti 600 □ öly területért, mely 1836-ban a nemz. színház építésére határozottat, követeli ennek kamatait az akkori becsár szerint számítva s kárptótlásul a telékt a régi német színház telkét. Minthogy a hatóság a nemz. színháznak már felajánlott az alsó dunarakt-parton hasonló nagyságú telket, elhatározottat, hogy megkéri a helyt. tanácsot, jelölje ki a dunaparton egy telket a nemz. színház számára, hogy a város a többi telek elárvereztetésében ne legyen akadályozva.

(Pusztító szélvész) dühöngött e hó 21-kén fővárosunk felett, mely sok épületen ott hagyta rombolásának nyomait. A vihar egy kis délelőtti jégös után, mintegy 10 óra tájban kezdődött s 1 óra után érte el tetőpontját, a midőn a házak tetéjéről rendre söpörte a cserepeket, a realtanodautczában egy magas tűzfalat ledöntött, úgy hogy annak tégladarabjai egész az utca tulsó oldalára hullottak; de legnagyobb kárt okozott a szélvész a nemzeti színháznak, melynek bádógfedélzetét föltépve, a színház melléépületére dobta. Bann a színházban épen a színház képzede növedőkeinek vizsgálja folyt, a kik Vörösmarty, Csongor és Tünde-jében szorgalmuk és tehetségük egyaránt kitünő bizonyítékát mutatták be, — midőn a tetőn a mennýdörgészerű robaj elvonta a szinpadtól a figyelmet s e darab végetérvél Egressy Gábor jelenté, hogy a próbat a történt szerencsétlenség miatt folytatni nem lehet. A színház fedélzetének a megrongáltatása miatt az előadások sorát is, bizonytalan ideig, föl kellett függeszteni, mi által a színház kétszeres kárt szenvedett. E romboló vihar alkalmával szerencse gyantán jegyezhetjük föl, hogy emberek sehol sem sérültek meg.

(Földrengés.) B. Csabáról írják, hogy ott f. hó 16-án este háromnegyed 10 óra körül ismét földrer gést éreztek, hogy moraj s egyúsmután következő lökések kíséretében. Pár hónap óta ez a negyedik eset, melyet ott észleltek.

(Előkészületek a balaton-füredii fürdői idényre.) Fürdő jelenleg nagy változásoknak siet elébe, minthogy a Sz.-Benedek rend nem rég választott két köztisztelőtú apátja, t. i. a szentmártoni Kópát Krussz Crysostom és a tihanyi apát Simon Zsigmond urak pártoluska be vették. Új kényelmes hideg fürdők készülnek, a sétátér a Balaton partján terjedőlegesen nagyobbittatik s így árnyékról gondoskodva lesz, a vendéglőbe új bérőlr szerződötnek, szóval mindent elkövetnek, hogy Füzred nemcsak kényelmes, de jutányos is lehessen. Kényelmes közlekedésre, minthogy ezentul éjjeli vonat is megy Budáról Kanizsa felé, rendes gőzhajó-járatral egybeköve, különös figyelem lesz. — A fürdő-idény május 20-án nyitattik meg.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 12-dik számához 1866.

(Közönség-szavazás.) Pestváros tanácsa jegyzőkönyvileg elismerést szavazott Korányi Frigyes pesti egyetemi magántanárnak azon buzgalmaért, melylyel a Rökuskórház egyik osztályát, az ottani főorvos betegsége alatt, három hónapig díjtalan ellátta. Korányi tanár már a múlt évben hasonló kitüntetésben részesült azon önfeláldozó munkásságáért, melyet a múlt évi typhus-járvány alatt a közórházban kifejtett, midőn az ottani orvosok közül több a járvány áldozata lett.

(Kis kölcsönök szegény falusi emberek számára.) Rosenfeld Jakab Debreczenből, Nagy-Bajom, Udvardi, Berettyó-Ujfalu Derecske és Földes községeknél egyenkint 200 frtot, összesen tehát 10000 frtot ajándékozott, mely összegből a nevezett községek szegényei kis kölcsönt nyernek, mit aztán hetenkint részletekben fizetnek vissza.

(A Tisza áradása.) A mint Tokajból írják, az e hó eleje óta beállott esőzések folytán a Tisza ismét erősen megáradt, s még mindig csendes növekedésben. 19' és 10"-en áll 0 felett. Némény és Tárkányán azonban már apadás állván be, valószínű, hogy az ottani emelkedés is mielőbb meg fog szünni. A mentesített területek már mindenütt elborítottak. Az ár nem rendkívüli és nem is veszélyes, ha csak hosszas esőzések a fenn már mutatkozó apadást megakasztva, újabb emelkedést nem okoznak.

(Körlevél a magyar művészekhez.) A magyar képzőművészeti társulat f. 1866-ik évre tagjai közt kiosztandó 2 albumlapra pályázatot nyit, minden lapra egyenkint 250 ft. tüzetvén ki tiszteletdíj a kövekező feltételek mellett: 1) Sem a szakma, sem a tárgy ki nem jeletetvén, hanem a művész szabad választására hagyatván, lehet e mű történeti, vagy a nép-életből merítve, lehet tájkép, állatsoparozat stb. 2) Szabadon választva a művész tárgyat, annak kivitelét modora sem határozatit meg, ugyanazért lehet az köráz, kő-vagy fametszet, u-gy-vagy rézkarc, s ha a művész maga kinyomtatás alá el nem készíthetné művét, arra jeles szakértőt ajánlhat, kivel is eziránt 6 egyezkedik. 3) A kép nagysága körülbelül 12—17 hüvelyk mértékben tartandó. 4) A versenyzésre beküldendő mű mellett a kivitel neve és az arra ajánlkozó művész neve is bejelentendő. A műszerző neve jelítés levélben lepeletelve nyujtassék be, az ajánlatok pedig nyitott levélben csatoltassanak a mű mellé, megtartatván egyébkint a versenyzés szokott szabályai. 5) A 250 ft. tiszteletdíj egészen csak a nyomtatásra elkészített műért adatik ki. 6) A pályamű beküldésének zárhatáridejűl f. é. július 1-seje tüzetik ki, mely ideig azok a társulat titkári hivatalában (magyar tudományos akadémia palotája) elfogadtatnak. Kelt Pesten, az igazgató választmány f. 1866. márcz. 1-én tartott választmányi üléséből. — Telepy Károly, társulati titkár.

(Szada községe) (Pestmegyében) az 1865. aug. 7. napján a lángok martalékául esvén, a kárt vallottak siralmas állapotra jutottak. A szerencsétlenek könyeik letörése s házaik ujonnan felépíthetése tekintetéből, helyben bizottmányt alakult, igazul tüzvény könyörömadományok gyűjtését, s azok igazságos kiosztását, mely szép cél ritka jó sikeret eredményezett. A szerencsétlenek felségelésére pénzben, természetnyben 1200-1300 ft. gyűlt be és osztott ki. A bizottmány most a nyilvánosság terén forró köszönetet mond a gyűjtést járásilag megrendelő megyei tisztviselőknél, az adakozók községeknél és szives emberbarátoknál: Isten áldása kísérje a jölvetők minden léptét. A bevételék és kiadások részletes számadásai a helybeli község házánál akármikor megláthatók. — Szappanos Sándor m. k. bizottm. tag.

(Haldlozás.) Szatmáry Lajos, a m. földhitelintézet eladóáját s az írói segélyegylet pénztárkót az a csapás érte, hogy nevé, szül. Dologh Eleonora, a derék hű nő, s a derék magyar aszszony, e hó 21-ikén elhunyt. Hült tetemet 23-kán tették örök nyugalomra a kerepesiuti sírkertben. Áldás legyen hamvai fölött!

(Haldlozás.) Vass Amália fiatal tehetséges színésznő, kit a fővárosi község a népszínházból ismert, e hó 19-ikén meghalt.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőséghez mult heten beklüdték:

A bukaresti ref. templom számára: Adorján-házáról többen Szabó István lelkész által 2 ft. — Szeghalomról Mészáros István földmívelő 2 ft.

A Keresztessy-árvák számára: Pirozról Boldizsár Lajos lelkész 2 ft., Béres Mihály 1 ft., Béres József 1 ft. Összesen 4 ft.

(Adakozás.) Inaséggel küzdő bukovinai magyar testvéreink fölségelésére a Vasárn. Ujság szerkesztőségéhez beklüdték:

VI. község: Adorjánházáról többen Szabó István lelkész által 6 ft. — Tiszakürtől a ref. egyház tagjai Sára Ferencz által 8 ft. — Ért-Tarcsáról a ref. egyház tagjai Bajza Antal lelkész által 1 ft. 30 kr. — Békésről az újárósi két olvasókör tagjai Varga György elnök által 16 ft. 52 kr.

Összesen 31 ft. 82 kr. Az eddigi I.—V. községekkel együtt begyűlt összesen 621 ft. 22 kr., 2 db. cs. arany, 2 db. kétfarintos tallér, 1 db. egyfaros és 4 db. ezüst huszas.

(Az egyes adakozók jegyzéke: Adorjánháza: Csomasz Ferencz 30 kr., Csomasz Pál 40 kr., Csomasz Lajos 30 kr., Dömjen Károly 20 kr., Dömjen Pál 10 kr., Jánosa István 10 kr., Csomasz Dániel 30 kr., Najor László iskolatitkár 20 kr., Özv. Gál Ferencz 1 ft., Felső Márton Ferencz 10 kr., Felső Szaloki József 10 kr., Gyömörei Sámuel 30 kr., Márton Dániel 10 kr., Biro László 5 kr., János Mózse 10 kr., Szakál Károly 10 kr., Bolla Ferencz 20 kr., Szaloki Sándor 10 kr., Szabó István lelkész ur 50 kr., Ifju Molnár Pál 20 kr., Marton Mihály 10 kr., Szalai Sándor 10 kr., Alsó Márton Ferencz 10 kr., Özv. Molnár Pálné 10 kr., Kupa György 8 kr., Szaloki Dániel 20 kr., Öreg Molnár János 10 kr., Beló Szakál Sándor 10 kr., Kardos István 5 kr., Káldi Pál 5 kr., Kántor János 10 kr., Szaloki Pálné 10 kr., Csirkovics János 10 kr., Ferenczi Lajos 10 kr., Molnár István 10 kr., Özv. Márton Gáborné 10 kr., Fülöp János 10 kr., Szaloki László 5 kr., Fülöp Sándor 10 kr., Csomasz Gábor 30 kr., ifj. Bontz János 10; Molnár László 10 kr., Bolla László 10 kr., Csomasz József 10 kr., Gyömörei József 20 kr., Kovács Gábor 10 kr., Özv. Fülöp Sándorné 10 kr., Alsó Szaloki József 10 kr., Erebbli Imre 5 kr., Egy valaki 27 kr. Összesen 8 ft. Ebből 6 ft a bukovinai inaségek, 2 ft a bukaresti ref. templom számára.)

Nemzeti színház.

Péntek, márcz. 16. „Herodes.” Történelmi tragédia 5 felv. Irta Szász Károly.

Szombat, márcz. 17. „Az afrikai nő.” Opera 5 felv. Zenéje Meyerbeeről.

Vasárnap, márcz. 18. „A nagyapó.” Népszimű 4 felv. Szigligetől. Ez alkalommal a nemz. színház két hasznavehető tagja, a Némethy-pár, utolszor lépett föl, s a község részéről melegen fogadtatott. Azonban az előadást Balázs-Bognár Vilma rosszullete miatt a második felvonásnál félbeszakították.

Hétfő, márcz. 19. „Egy szegény ifju története. Szimű 4 felv. Irta Feuillet Oktáv.

Kedd, márcz. 20. „Az afrikai nő.” Opera 5 felv. Meyerbeeről.

Márczius 21. és 22. A színház fedélzetének a szélvész által történt megrongáltatása miatt nem volt előadás.

HETI-NAPTÁR. Table with columns for months (March, April, May) and days of the week, showing religious and public holidays.

Szerkesztői mondanivaló.

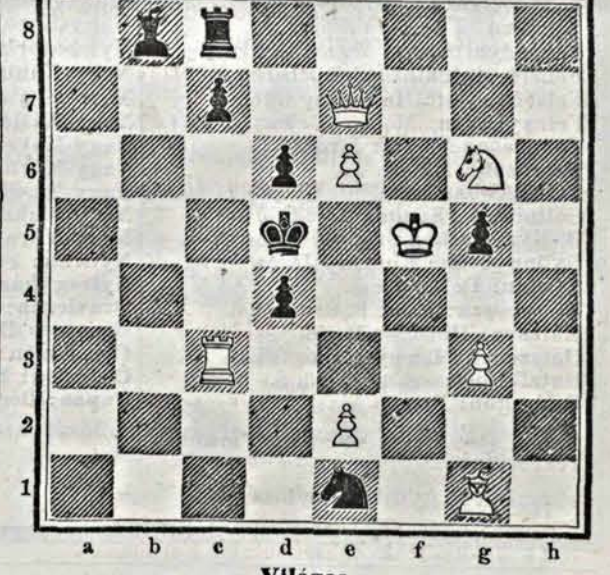
1854. Kecskemét. K. K. Ez, valamint az előbbi, csak a terjedelm miatt esik némi kifogás alá. Majd csak az „opportunitás” segíthet rajtuk. 1856. Pest. K. B. Még semmi eredmény. Ajánljuk a személyes sürgetést. 1856. N. Szeben. H. P. K. Nem tudjuk még, a mű terjedelme meg fog-e egyezni a lap okonomiájával. 1857. Csálan P. A tárgy most nem egészen korszerű. Most nem árt, ha kissé mértékben tul is gyakorlatik azt a mesterséget, a melyet önök tekintetben méltán megámad. Elvben helyeseljük, de kedvezőbb időpontot várnunk. Néha ez is politika. 1858. V. Turzski. Nem hittük volna, hogy az is baj. Épen mások kedvéért tettük a változást. Majd segítünk a dolgon. Addig is szívesen tiszteljük a megbízókat s a kedves öreg postást, a körül fel nem tettük volna, hogy még ily hasznát is lehet valaha venni!

1859. Pest. R. J. A költemény, kisebb-nagyobb változatban a magyar s egyéb népmesék közt is feltalálható. Nem tudjuk, miért számítja ona „szűdönköltészet” virágai közé? 1860. Dobosina. D. V. A pótlékok közpénnett voltak. A választásban megnyugszunk a az ígértet kérjük. 1861. Ó-Szöny. M. G. A megemlékezés valddijog váratlan meglepés volt. Jövő évi ismétlésére számítunk, ha kissé korábban lesz is, mert akkor tartósabb lesz. 1862. Németújvár. S. L. A közölt adatokat köszönjük s használatvégett a felszólaló urnak át fogjuk küldeni. 1863. P. P. P. Sero post fes al! Hanem egy kis csendes kísérlet talán nem fog ártani. Különbben csak három év múlva telik le a cyculus. Addig pedig sok víz folyolhat a Garamon, rectius: sok bor a tortokotok. 1864. Miskolcz. U. K. A mutatvány darabokt kinaltuk főnek fának, de bizony még eddig semmi sikerrel. Nem kellene azt most folytatni. Az edelőnyi czukorgyár már megjelent lapunkban. 1865. N. E. községi jegyző urnak. A kívárislat megrendelt áladalmi s községi adóknyvecskéket azonnal urnak indítottuk. Ezen adóknyvecskékből mindig nagyobb mennyiség áll készen. (Kiadóhivatal).

SAKKJÁTÉK.

325-dik sz. f. — Szalay Sándortól (Gyomán).

Sötét.

Világos.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 320-dik számú feladvány megfejtése.

Világos. Sötét. Világos. A) Sötét. 1. Vd1-d4 Fg7-d4 A) 1. e6-e5 2. Fe8-g6 Kf5-e5 2. Vd4-f2; Vc3-f3 3. Hd6-b5 tetsz. sz. 3. Vf2-f3; Kf5-e6 4. H-fmat. 4. Vf3-f7mat.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festetics Benno. — Miskolczon: Czenthé József. — Tisza-Polyáron: Liszaauer József. — Pozsonyban: Csery Gábor. — Pesten: Rakovszky-Vagyon Judit.

TARTALOM.

Tisza László (arckép). — Barna halász ifju. — Nyomatott hírlapok a kurucvilágban (vége). — Apróság. — Felszólítás a honi műemlékek kutatása és megismertetése érdekében. — Császárné Ő Felsége a magyar hölgyek körében Budán (képpel). — Horvai Antal (arckép). — A sztraczenai völgy (képpel). — Az aqua tofana. — Egy pacsirta jellem- és életrajza. — Eszrevételek a murányi várról. — Felhívás. — Egyveleg. — Tárház: Irodalom és művészet. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi újság? — Adakozás. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felölés szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

HIRDETÉSEK.

Az általam közrebozsított

„SIREMLEK-ALBUM”

céljából az ország különböző vidékein s a dunafejedelemsekben felállított ügynökségekre vonatkozólag van szerencsém az illető ügynök urak névsorát azon tiszteletteljes értesítés mellett közzétenni; hogy az érdekelt Album nagyválasztéku mintarajzai után s azokhoz mellékeltem nyomtatott árszabályzat szerint mindennemű megrendelések sirkövekre, épület-munkákra, emléksobrokra, feszületekre, keresztelő-medencékre, s egyéb márványműkészítményekre ugyanazok által elfogadtnak s pontosan fogantatnak.

Az illető ügynök urak névsora következő;

Almásán: Beck Mór.	Alsó-Jász-Szent-Györgyön: Gallovich János.	Abrudbányán: Remetey Ignác.	Aradon: Andrányi Károly.	Apathinban: Weidinger Zsig.	Arokszálláson: Strasser Dávid.	Abonyban: Hutkay Sándor.	Besztercebányán: Palkovich L.	Brailában: Sreter Illés.	Bukarestben: Stühr Károly.	Battaszéken: Koller St. J.	Brassóban: Zúrner Ferencz.	N.-Beeskereken: Schäffer Péter.	Békéscsaba: Konitzky János.	B.-Csabán: Singer D. A.	Belgrádon: Bucovalls és Mejóvics.	Bezdanban: Schuch E. T.	Beszterezén: Kely Frigyes.	Bogsanban: Blachuty J. fia.	Brodon: Dimovic D. N.	Bonyhádon: Straicher Benő.	Beodran: Karácsonyi Miklós.	Csakován: Dina György.	N.-Csanadon: Telt Sz. János.	Czegledén: Gombos Pál.	Csongradon: Marsics Ignác.	Deveserben: Steiner József.	Dobsinán: Gümöry Gusztáv.	Dömölkön: Turcsányi Andor.	Dályan: Weisz testvérek.	Désen: Krémer Samu.	D.-Földváron: Nádhely Pál.	Eleken: Szil Antal.	Egerben: Poleröckzy Gyula.	Eperjesen: Polt Ferencz.	Ezerébetvárosban: Szonkovicz Z.	Eszéken: Flambach Lajos.	Fehérgyarmaton: Balicz Sándor.	Fehértomplomon: Schescherko A.	Felsőbányán: Huszovszky Gyula.	Félegyházán: Molnár Alajos.	Fogarason: Novák János.	Galaczon: Metaxa A.	Giurgevóban: Waldner Vilmos.	Göllnitzen: Szentistványi F. J.	B.-Gyarmaton: Gazdik Lajos.	Gyöngyösön: Kozmáry János.	Gyulan: Dobay János.	Högyeszen: Rausz S. özv. és fia.	Halason: Hirschler Dávid.	Hatszegen: Lengyel A. és fia.	Hatzfelden: Schnur Ferd. S.	Hódságon: Rausch Antal.
Hold-Mező-Vásárhelyt: Szokolovits I.	Jassyban: Baumgartner Frigyes.	Jászberényben: Holczner testvérek.	Iglón: Schwartz A. W.	Ipolysághon: Mikulásky Gyula.	Kassan: Jermy Károly.	Karansebes: Engels Mátyás.	Kaponyarótt: Fröhlich Albert.	Karolyvároton: Gyarmathy Gusztáv.	Károlyfővároton: Mateny Emil.	Kalocsán: Loidl József.	N.-Kanizsán: Kecskes János.	Krajován: Vidacs István.	Keeskemén: Papp Mihály.	Kézsmárkon: Szopko C. N.	Kézdi-Vásárhelyt: Csizsar Mihály.	N.-Kikindán: Kissinger Mátyás.	Kis-Kőrösön: Tschner Illés.	Kolozsvároton: Tausler Ferencz.	B.-Kömlöcsön: Csernik Gusztáv.	Kulán: Bosnyák J. utód.	Kun-Sz.-Miklóson: Leschitz Mátyás.	Kun-Sz.-Martonban: Nitsch Márton.	Körmöcbányán: Jánosy J. özv.	Léván: Missik J.	Lippan: Vinternitz és Büchler.	Lompalánkon: Rojesko J.	Losonczon: Geduly Albert.	Lovrinban: Krausz Péter.	Lugoson: Schiesler A.	Makón: Böhm Albert.	M.-Vásárhelyt: Fogarassy Döme.	Medgyesen: Guggenberger F. J.	Miskolczon: Bode László.	Moórton: Haan Károly.	Munkacsón: Tóth Károly.	Nagy-Károlyban: Nasch és Weisz.	Nyírbátorban: Logányi Ede.	Nagy-Kanizsán: Vucskics János.	Nagybányán: Haracek János.	Nagy-Kallóban: Mandl Salamon.	Nagy-Enyeden: Hank K. Adolf.	Nagy-Kőrösön: Szikszay L.	Nagy-Sz.-Miklóson: Karl Nándor.	Nagy-Sinken: Potóczy Péter.	Nagy-Váradon: Sdravich János.	Nyitra: Filberger K. A.	Nyíregyházán: Kralovszky L.	Oraviczán: Becher József.	Orsovan: Böhme Károly.	Orshazán: Vangyel Mihály.	Öszödön: Fábian Mihály.	Pápan: Bermüller József.
Palánkon: Rosenstock Sal.	Pécsen: Opetko Zsig.	Péterváradon: Láng Mátyás.	Petrinában: Schmidt M. F. fia.	Perjamoson: Bäumel testvérek.	Radojevácson: Büchele J.	Rimaszombatban: Radványi István.	Rozsnyon: Pekár Sándor.	Sátor-A-Ujhelyt: Szentgyörgyi J.	Sárospatakon: Rosenblüh J.	Segesvároton: Misselbacher J. fia és Tusch.	Selmeczen: Dimák J. E.	Szabadkán: Deméröz Albert.	Szathmarótt: Jurasco Dániel.	Szamos-Ujvároton: Haragay István.	Szarvason: Jánosy János.	Szászrégenben: Wachner Tragot.	Szegeden: Reinitz Vilmos.	Szegszardon: Fejős J. M.	Szentesen: Dobray Sándor.	Szebenben: Dinges J. Nándor.	Székesfehérvároton: Guthárd Mór.	Szekelyhídon: Szabó István.	Szilfagy-Somlyón: Breszler János.	Szigetvároton: Koharics Ferencz.	M.-Szigethen: Fersin Ferencz.	Tislotzon: Küchta Dániel.	Toltschán: Bauer József.	Tordán: Osztián testvérek.	Topolyán: Ettinger D.	Tokajban: Kempner József.	Temesvároton: Weisz Ballint.	Turmegeurellóban: Wolfitz Zsig.	Turmegeurellóban: Csokalia D.	Tittelben: Kresztics Mihály.	Uj-Verhaszon: Szemihá A.	Uj-Vidéken: Menáth Lőrincz.	Szek-Udvarhelyt: Dobray Nándor.	Ugváron: Landau Dávid.	Uj-Aradon: Orth J. A.	Uj-Beesen: Kugler Ed. József.	Vág-Ujhelyt: Zobel és Sterner.	Varasdon: Koterba Vincze.	Verszezen: Schlemmer József.	Veszprémben: Guthard T. fia.	Viddinben: Joanovics J.	Vingán: Angusztinov Antal.	Vukovároton: Pirra György.	Zagrában: Kroschul M. C.	Zentán: Gyórfi Iván.	Zilahon: Orbán Károly.	Zimonyban: Vasilievics Vazal.	

E vállalatomnak szives pártolását azon bizalomba helyezem, melyben szerencsés valék eddig is részesülni.

1532 (2-15) **Gerenday Antal,** első orsz. szab. márványműgyártaladonos.

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek

Matico-injectioja és matico-tokocskái

PÁRISBAN (Rue Richelieu 45). 1895 (15-82)

Uj gyógyszer, mely a Perui matico-fa leveleiből van készítve a gonorrhoe gyors és csalhatlan gyógyítására a nélkül, hogy a belső részeken feszültséget vagy gyuladást idézne elő. Dr. Ricord s a párisi orvosok többje ezen szer megjelölése óta minden más gyógyszerrel mellőzék. Az injectio, a betegség kezdetekor a tokocskák idült esetekben, mikor a copah, cubeba s más érces alapokon felvő injectiók hatása eredmény nélkül maradtak — alkalmaztatják. — Az injectio ára 2 ft., a tokocskák ára 2 ft. 50 kr. A fürkárak léteznek **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél, Pest király-utca 7. sz. a.

Szakáll-hagyma, nem pomádé!

Ez egy új találmány czikk, mely biztos hatása által a teljes és erős bajusz és szakáll növeését gyorsan és csalhatatlanul előmozdítja; négy-hat hónapon át való folytonos használat által az ifjú egyének biztos sikert aratnak.

Egy üveg ára 2 ft. 10 kr. Postai küldésnél egy üveg pakolásért 30 kr., azután minden darabnál 5 kral több számítatik. A küldés csak készpénzfizetés vagy postai utánvét mellett eszközölhetik. Megrendeléseket elfogad

Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész ur, király-utca 7. sz.
Bécsben: Weinberger Zsigmond ur, Rothenurmstrasse Nr. 3.
Prágában: Fragner B. gyógyszerész ur, Kleinscheite.
Krakóban: Stockmar Ernő gyógyszerész ur. 1530 (4-12)

KÖLCSÖNÜGYLETEK ESZKÖZLÉSE.

Aldírott ezennel ismételve tisztelettel kész szolgálatát a t. ez. földbírtokos uraknak nem csak kölcsönügyletek eszközésére, melyekben gyors eljárását több ízben igazolhatta, hanem bírtokrészeletek végrehajtására is, mely ügyleteknél a részletevők a szerződési vételnek — megállapítandó mennyiségű évek alatt — csak 7%-át fizetik bérletmögén, s e képen a megállapított számu évek letelte után az ily földbírtokos adósságmentes tulajdonúkká válnak. Megjegyezve még azt, hogy az ez ügybeni megbízások teljes sikerességé előtt semmiféle díj nem fizetendő.

STRELISKER MANÓ,
1517 (3-8) irdája Debreczenben, Széchenyi-utca 1763-dik szám.

A legezésérőbbeknek s legjobbaknak elismert **kerti- és tüzi-fecskendők,** melyek a pesti gazdaság kiállításán éremmel tüntetettek ki, a legutányosb árért kaphatók

Mendi István-nál
Pesten.
Raktár: király-utca 18. sz. — Gyár: nagy diófa-utca 10. sz. a. 1539 (3-6)

MÖSSMER JÓZSEF

rumburgi vászonraktára

„A MENYASSZONYHOZ”
Pesten, uri- és zslbárus-utca szegletén, b. Orczy-féle házban, ajánlja igen jól rendezett árutárát, ugymint:

rumburgi, hollandi, creas, sziléziai fonal-vásznak, 8/8, 9/8, 10/8 széles ágylepedőknek való vásznak, valamint kész fehéreneműk,
80 rőfös asztalneműk, 6, 12, 18 és 24 személyre való asztalterítékek, törülközőkendők, asztalbrokók különféle nagyságban, asztalkendők, kávékendők, fehér és színes vászon zsebkendők, angol és francia battistekendők, fehér és tarka vászon csinvat-ágyneműk, butoresinvatok, nankingok, színes perkalok, gazdasági ruházóvetek, színes ingkémek, asztal- és ágyterítők, ugyszintén mindenféle fehér szövetek, fehér perkal, battist, clair, moull, nyári piké, madapolan, angol shirding, piké-takarozók különféle nagyságban; ezeken kívül angol gyapjúbáronyok, színes perkalok, orlean- és lüster-szövetek, ruhák-nak való jutányos gyapjú-szövetek, színes alsó-szoknyák, amerikai bőrcik, viaszos vásznakat és több itt meg nem nevezett áruzzikákat, és mindennemű

kész fehéreneműkből, 1537 (3-8)
legjutányosbra szabott áron.
A vásznak valódiságaért jót állás biztosítatik.
Vidéki megrendelések, feladvány szerint, pontosan és jól teljesíttetnek.

KÖNIG GYULA

(Pest, 3 korona-utca 12. sz.)

importált szivar-üzlete

legnagyobb transito-raktára

a svajczi s más külföldi- és importált havannah-szivaroknak

100 darab, vámot beleértve, 5 firtól 55 firtig, kizárólagos raktára jeles és igen finom törökdohányal töltött papir-szivaroknak

a sz.-pétervári és moskai nagybíró La-ferme gyárból.
Részletes árjegyzékek ingyen. — Vidéki megbízások pontosan teljesíttetnek. 1488 (9-9)

Tek. Numvári Werther Frigyes urnak

PESTEN.

Nagy hírben levő sóborszesz (Franzbranntwein) készítményének sokat, sokat köszönhetek, mert fájdalmim, melyeket a rheumatikus s köszvényes bajok tagjaiban előidéztének, a készítményes kitérésig kintoztak.
Ezen idegszagatások ellen, a szó teljes értelmében, már minden erre vonatkozó szerket eredmény nélkül használtam, de fájdalmim kiújulás: ismét úrrá könytettem, míg végre a tek. ur fenntartott szere e makacs bajomat egyelőre csillapította, és végre örömem és hálaadásom jeléül, szenvedéseim megszüntése után, Önnek határtalan tisztelem mellett elismerésem kötelességemnek tartván kijelentem.
Szt.-Miklós, márczius 6-án 1866. 1567 (1-2)

A tek. urnak alázatos Kátay Menyhért.
Nem mulaszthatjuk el a fentebbi jeles mondatokat a t. ez. közönség figyelmébe ajánlani, annyival inkább is, mert sóborszesz készítményünk belbajok ellen is kitűnő hatással bír.
Használati utasítások magyar vagy német fordításban ingyen mellékeltenek, bizománysaink névsorával, a melyek itt sokaságuk miatt nem közölhetők.
A cs. kir. kir. szab. Elettilal s Sóborszesz központi iroda s fürkárára
Pest, ország-ut 25. szám, a Muzem átellenében.

Sirop de digitale de Labelonye

Pharmacie rue Bourbon-Villeneuve 19. a Paris.

Ezen szírp már 30 év óta különösen szívbetegségek, vízkór s mellfájdalmak ellen alkalmaztatik tartós és kiváló eredménnyel. Franciaországi leghíreseb orvosai közül, kik ezen szírpöt rendelik, Andral professor, Bouillard, Fougier, Marjolin, Rostan sat. urakat nevezük itt meg, kiknek nyilatkozatai szerint ezen szírp a heves szívdeobogást gyorsan csillapítja, s a keletkezéséből eredő vízkört is, egyedüli hatásoága s kelő alkalmaszása s megfelelő életrend követése mellett csakhamar eltávolítja. Ezen szírp számtalan esetben — tekintve annak ártalmatlanságát s gyomorra nézve, megbecsülhetlen hásszer különösen a tüdőböl ellen, kitűnőnek bizonyult be továbbá annak hathatósága, tüdőhurut, szákleblűség (asthma), nátha, a hörgők gyuladása, idegekibőbés, nátház, számarhurut, vérképés sat. ellen — A Labelonye-féle szírp egyedül csak palackokban, melyek színes függőjegyekkel, kupakkal s két zsinórral ellátva s lepecsételve vannak s a feltaláló jelzékét magukon hordozzák — szolgálhatnak csak ki.
Kapható P e s t e n : **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 7-dik sz. a., Scholcz János városi gyógyszerésznél a városházán. — Budán: az udvari gyógyszerertarban s a vidék minden gyógyszerertáiban. 1548 (2-6)

A Dr. Pattison-féle köszvény-gyapot enyhíti s gyorsan gyógyítja a köszvény és csúzok minden nemét, u. m.: arcz, mell, nyak és fogfájdalmakat, a fej, kéz- s térd-köszvényt, gyomor és altesti s a t. fájdalmakat; 1 csomag ára használati utasítással együtt 50 kr., egy nagyobb csomagé 1 ft. 1509 (3-5)
Valódi minőségben kapható: Budán, TAUB W. Tabán, szarvastör 613. sz. a.

Minden gyomorhaj és váltólázban szenvedőknek nagyon ajánlandó
DR. PEARCE EDW. 1502 (6-12)
szabadalmazott

GYOMORSZESZE

(Magen-Essenz)

mint kitűnő segédszer, ugymint: elromlott gyomor, étvágyhiány, gyomor-émelygés, rögzött gyomorgyengeség és rozsz emésztés, savanyképzés, gyomorégés, felfuodás, gyomorgöres, fejfájás (ha t. i. ez a gyomorból származik), váltóláz stb. ellen.
Fürkár egész Magyar-, Erdély-, Horvát-, Tót- és Dalmát-országokra nézve:

PESTEN TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt, kihez mindazon vidéki gyógyszerész urak, kik raktár kívánnak átvállalni, sziveskedjenek fordulni.
BÉCSRE és a többi koronaországokra nézve a fürkár **WEISS JÓZSEF** gyógyszerész urnál létezik Bécsben, Tuchlauben Nr. 27.

- Azokon kívül még léteznek raktárak következő gyógyszerész urnaknál:
Aradon: Szarka János.	Jászkan: Ody Károly.	Pozsonyban: Piszatory B.
Bán: Bartovics István.	Jolsván: Maléter Béla.	Schneeberger D.
Battaszéken: Pasch Lajos.	Kolozsvárt: Hincz D. és Wolff János.	Rimaszombatban: Hamal-jár K.
Brassóban: Stiebler Ede	Lugoson: Kronetter F.	Rosnyon: Posch J. J.
„A fehér templomhoz”	Magyar-Ovart: Sziklay Antal.	Sarboárdon: Trsztyánszki Károly.
Czézzen: Bontáth Fiedl.	Makón: Nagy Adolf.	Szegeden: Aigner Károly és Meák Gyula.
Debreczenben: Borsos F.	Miskolczon: Balogh Istv.	Szent-Miklóson: Haluska Péter.
Egerben: Erlinger Ignác.	Módoson: Jezovits Zsigmond.	Szénér-Vallyán: Gerber Ödön.
Eszéken: Karolovics M. és Deszátly István.	Monoron: Demtsa Konstantin.	Szikszón: Aichmann Józ.
Daruvár-fürdőben: Kuschevitch A. L.	Munkacsón: Gottier Lip.	Temesvároton: Pecher J. E.
Göllnitzben: Brujmann K. Ede.	Nagy-Lakon: Lenhard J. Nagy-Mihályban: Czibur Bertalan.	Tokajban: Krötzer Ágost.
Gyöngyösön: Koozianovich J.	Nagy-Mihályban: Czibur Bertalan.	Tornallyán: Liptihay J.
Győrött: Némethy Pál.	Naslezban (Szlavoniában): Mernyik András.	Ungváron: Bene L.
Hajdu-Dorogon: Tanács Mihály.	Orshazán: Székely Istv.	Uj-Bányán: Nickel Ödön.
Illokon: László Frigyes.	Pécsen: Nendwich Vilh.	Váradon: Lellis Ede.
Janosházán: Kossa Guszt.		Zagrában: Mütelbach Zs.
- Ára egy üvegesének, használati utasítással együtt, 1 forint.
Postán küldve a pakolásért 20 kr. több.
Isméti eladóknak illendő engedék adatik.

SZABÓ FERENCZ, gépész,
ajánlja magát mindenféle **malmok építésére,** ugymint: viz-, gőz-, ló- és szélere egyszerűs mind ajánlja újonnan föltalált **buzakoptató gépeit,** melyek szakértő emberek által a legjobbaknak ismertettek el; továbbá mindenféle **javitásokat** czélszerűen végez, s a megrendelők kívánatára tervekkel is szolgálhat.
Gyár: 5 pacsirta-utca 3-ik sz. a. **PESTEN.** 1542 (2-8)

Viz által légzárolt házi és szoba-űrszékek,

melyek által a bűz tökéletesen elzáratik, darabja 3-8 ft., kettős zárral, csinos szerkezetű 15 ft.
Készület, mely minden árnyékszékhez alkalmazható, s mely által a légvonal és bűz tökéletesen eltávolittatik, darabja 10 ft.
E két tégry királyi szabadalommal látottat el. Ezerszeresen megpróbdt, általam feltalált és szabadalmazott.

Kemény-fedelzetek, melyek alkalmazása által a füst a konyhából és lakhelyiségekéből nyomtalanul eltűnik, dbja 10 ft.
A pakolásért darabonként ládával együtt 1 ft. számítatik.
Felnöttek számára fürdőkádak 13-15 ft., huzatózések s más egyéb érczmunkálatok új s régibb épületekre a legjutányosb áron számítatnak, s még a legeszkélyebb tárgyak is kijavítás végett elfogadtnak. 1425 (6-6)

MIKSITS KÁROLY, bádigos-mester.
RAKTÁRA: rózsater, 2-ik szám a városhaza mögött.

WALSER FERENCZ

harangöntő,

kerepesi-ut és nagykereszt-utca szögletén

PESTEN,

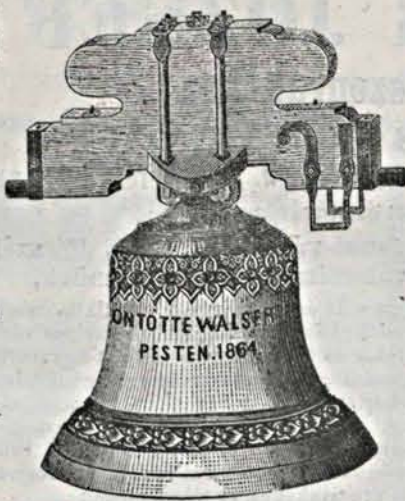
ajánlja magát

a t. cz. közönség és érdemes közszolgálat tetszés szerinti nagyságu s tiszta egész összhangzatu

harangok

valamint a legújabb szerkezetű

tüzi-fecskendők készítésére.

Szabadalmazott vaskalap, mint legjobb hangvezető — legújabb szerkezetű.

A fakalap v. a régiebb szerkezetű korona.

Az én találmányom módja szerint megújított és a magas kormány által szabadalmazott öntött-vas kalappal ellátott harangok a legnagyobb előnyt nyújtják, mert koronájuk, azaz kalapjuk fordítható, és így a harang nyelvének felületi helyét megváltoztathatják, a harang megrepedése lehetetlen s legnagyobb tartóssága biztosítottatik, azonkívül az újonnan szerkesztett és szabadalmazott surlódásment persely által, mely igen könnyen fordul, a harangozás is igen kevés erőt igényel; továbbá a torony szilárdságát sem rongálja, mert könnyű forgása által a harang-tekercsnek különösen károsító hatása, mely által a hang is egészen kitűnő minőségűvé válik, teljesen elmarad.

lábat legkevésbé sem ingatja meg. Az ily módon felszerelt harangot tökéletesen kilóditani lehet, mely által a hang is egészen kitűnő minőségűvé válik, teljesen elmarad. Kívánatra öreg harangok is megváltoztathatnak új rendszerem szerint, és új felszereléssel láttatnak el a legújtanyságban.

1566 (1-12)

Titkos 1519 (5-12)

betegségeket

még makacs és üdült bajokat is úgy kórodában, mint magán gyakorlat folytatva több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gátolnának, gyökerezen, biztosan és gyorsan gyógyít Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet, délután 7-9-ig, délután 1-4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal válaszolnak, s kívánatra a gyógy-szerek is megküldetnek.

Föltünőleg olcsó áron árutatnak

ROSNER I.

rumburgi vásznonraktárában

„a magyar koronához“ Pesten,

a váci-utczában 6-ik szám alatt, a „Nádor“-szálloda átellenében, a vásznak valóság és rózmértékérti jótállás mellett.

54 rötös rumburgi végváson,	30 rötös 1/4 és 1/2 fonal- vagy bőrvásznak
50 " 1/4 hollandi "	30 " 1/4 és 1/2 szelvény házi-vásznak,
42 " 1/4 "	30 " 1/4 és 1/2 szelvényű lepedővásznak.
38 " 1/4 és 1/2 cress-vásznak,	

Mindenféle asztalmunk, kávéabroszok, törülközők, lenvászon-zsebkendők, abroszok és ágyszerítők, ágykanavaszok és tarka eszünvet, függönyök és mindenféle fehérnemű-árúk stb.

NB. Nevezetesen bátorodik ezen raktár legnehezebb minőségű 54 rötös rumburgi vásznaira figyelmeztetni, mely rendkívül jutányos árnál fogva olcsóbbá kerül, mint bármely más silányabb minőségű vászonfaj.

Továbbá gazdag választék a legújabb tavaszi gyapjuruhakelmékből

24, 30, 34, 38, 40, 42, 45, 50 kr.

Angol lustrék és muhainok 75, 80, 90, 100 kr.

Coemanosi perkalinok 36, 38, 40, 42 kr.

Francia batiz és Jaconas 34, 36, 38, 40 kr.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek, és kívánatra ár-szabály küldetik. 1568 (1-3)

Hirdetés.

A sárospataki malomkö-bányabirtokosok határozatából tisztelettel jelentem az érdekeltek t. cz. közönségnek, hogy László Károly urral kötött 12 évi bányahasznosbéri szerződésünk ideje folyó évi február 7-dikén lejárt; azóta a bányát magunk kezeljük. Ez okból a több százra menő kősz malomkövek árát tetemesen leszállíthatjuk; a 3-4' széles kövek ára jelenleg 8-45 ft. Bármily nagyságu malomkövek készített is elvállaljuk. A molnárosan kiforgatott kővekért, a rendszer áron felül, csak a kikészítési ár számítottatik. — Sárospatak, márczius 15-én 1866. 1562 (1-3)

KUN DÁNIEL s. k. bányá-igazgató.

Titkos

BTEGSEGEK,

újonnan keletkezettek

8 nap alatt minőségére nézve 48 óra alatt meggyógyítatnak

dr. Fux J.

23 év óta fennálló rendeltési intézetében, andkül, hogy a beteg foglalatosságában háborogtatnak.

Rendel: d. n. 1-4 óráig.

Tiszteletdíjjal ellátott levelek a leg-gyorsabbban eszközöltenek.

Lakása: Király-utca, 24. sz. a. 1-ső emelet. 1876 (5-12)

Fristöltésü keserűvíz

a budai Rákóczi-ásvány-keserűsö-forrásból.

Kapható Buda-Pest minden fűszerkereskedésében s a nagyobb tartományi városokban.

Ezen budai Rákóczi-ásvány-keserűvíz, mely a kir. magyar orvosi egyetem mütermében pontosan megvizsgáltván, egy bécsi font (32 lat = 7680 szemer) viz 370,773 szemer szilárd alkatrészeket tartalmaz, mely közt 154,272 szemer kénsvavas magnesia található, hogy ha tehát a kénsvavas magnesia tömege jegezesített állapötban számítva kinyomatik, akkor egy bécsi font viznek tartalma 316,259, azaz 1 1/4 lat 16 szemer jegezesített kénsvavas magnesia (keserűsö). — Összehasonlítván tehát ezen vizet, annak sósgazdag tartalmát tekintve, — az országban eddig ismert s a kereskedésbe hozott hasonló ásványvizekkel, — mindenesetre a budai Rákóczi-víz a legerősebb ásványvizek közé tartozik, s a betegségek mindazon nemében használható, melyekben a pillanat, saidechüzi s minden más egyéb hasonló ásványvizek hathatatlannak bizonyultak, azon különbséggel, hogy a budai Rákóczi-forrásból fölölmulhatlan sógazdag tartalmánál fogva sokkal kevesebb adag kívántatik a gyógygyisikor előidézésére.

Pest, aprilis hóban 1865.

Losser Péter,

a budai Rákóczi-keserűforrás tulajdonosa. Pesten, Erzsébet-tér 1. sz. a. 1584 (3-8)

Legújabb

2 millió 269,000 markából

[álló tőke kisorsolása,

melynél csupán csak nyerevények húzatnak ki s biztosítva Hamburg szabad város kormányá által.

Egy állam eredeti sorsjegye ára 3 ft. a. é.
Két fél " " " " 3 ft. a. é.
Négyegyed " " " " 3 ft. a. é.
Nyolcz-nyolczad " " " " 3 ft. a. é.

11 sorsjegy vételénél csak 10 fizetendő meg. 19,000 nyereszám közt következő főnyerevények találtak, u. m.: 200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 20,000, 15,000, 7-szer 10,000, 2-szer 8000, 2-szer 6000, 3-szor 5000, 3-szor 4000, 16-szor 3000, 50-szor 2000, 6-szor 1500, 6-szor 1200, 106-szor 1000, 106-szor 500, 6-szor 300, 106-szor 200, 8600-szor 92 marka sat

A húzás kezdete f. évi april 4-kén.

A messze távolban ismeretes, s általános kedvelt üzletjelölgim alatt

„Isten áldása Cohn-nál!“

legújában egy hét előtt s pedig a 21-szer nyeretett meg nálam a nagy sorsjegy.

Pénzküldimékkel ellátott vidéki megrendelések, legyenek azok bármínó papírpenzenben, vagy szabad markokban, általam a legtávolabb vidékre is gyorsan és titoktartás mellett eszközöltetnek; a hiv. sorsüzési lajstromok, valamint pénzyerevények a húzás után azonnal megküldetnek.

Láz. Sams. Cohn,

1558 (2-4) bankár Hamburgban.

Önkéntes árverés.

Nyiregyházán elhunyt néh. Nyiri Kristóf s neh. neje örökösai részéről, az örökösök nevére már telekkönyvezve levő Nyiregyházai 842-ik számú telekjegyzőkönyvbe vezetett Nyiregyházai 784-ik számú tehermentes udvar-telek, a rajta levő szilárd anyagokból épített s fedett lak, gazdasági és magtári épületekkel, — a már szabad kézből kötelezőleg ígért 12,000 ft. ár alapján 10% bántámpénz letétele mellett, s a kál-lól 888-ik számú telekjegyzőkönyvben foglalt u. n. Császárszállási 1600 □ ötével 71 hold 400 □ ol, 1200 □ ölével pedig 95 hold tehermentes pusztai birtokrész pedig, hozzájárul a már szabad kézből kötelezőleg ígért 60 pfton összesen 5700 ft. ár alapján 10% bántámpénz letétele mellett, Nyiregyházán a városánál f. 1866. april 18-ik napján d. e. 10 órakor alulit által önkéntes árverésen eladati fogván: — ezen árverésre, melynek föltételei aluliróttál N. Kál-lóban megtekinthetők, a venni kívánók meghívattak. 1565 (1-3)

N. Kálló, 1866. márcz. 12-én.

Tokaji Nagy Lajos

mint végrendeleti végrehajtó, s az örökösök közös meghatalmazottja.

Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágakövet, gyöngyöt, szieszkövet, aranyat, ezüstöt, ásványokat vesz és cserél a legmagasb áron. 1428 (3-2)

Régiségek és természetiek iródája,

Dorottya-utca 11-ik sz. a. Pesten, a Lloydnak átellenében, hol egy nagy választékú raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötők, a legelőbb áron, ugy-szintén egy nagy raktár ásványok, lep-kék, bogarak, madarbőrök, tojások, ávegsekem is található.

Maghirdetés.

Vastag István urnál Gyöngyösön megérkeztek tőlünk a keresettebb fajta friss vetemény- és virágmagvak a legjobb minőségben. Kapható egyszerűsággal a fentirtnál tetszés szerinti megrendelésre bérmentesen, a mi általános hitelnél örövedő, és kitünő kert és mezei vetemény- és virágmagvainak, növény, gyümölcsöcsemétek, gyógyi-kéink sat. 56-dik évi folyamam jegyzéke. Elfogad továbbá részünkre szives megrendeléseket, melyeknek pontos eszközészt föfel-adatunknak tartandjuk.

Erfurt, február 1866. 1560 (2-8)

PLATZ C. és fia,

a porosz király öfelsége udv. szállítmányosai

Pest, aprilis 1-jén 1866.

Előfizetési föltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

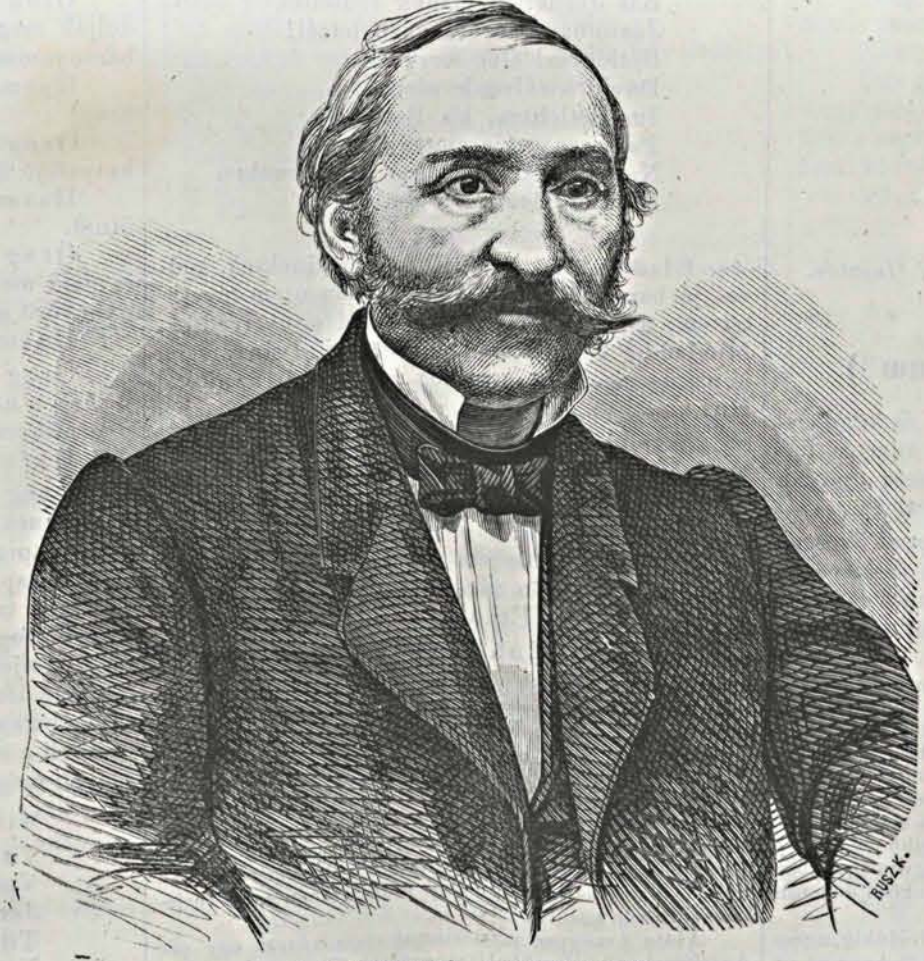
Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábhott peit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 kr.; háromsor- vagy többsorú ígatásnál csak 7 kr. számítottatik. — Külföldre nére kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppellik Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Bömches Frigyes.

E férfiú nevét hangos éljenzéssel fogadák az országgyűlés egyik közelebbi ülésében.

Erdély képviselői közül igen sokan megjelentek már a pesti országgyűlésen, s a választások Erdélyben eddig csaknem teljesen bevégződtek. Majdnem kivétel nélkül szép rendben folytak le, ugy azon választókerületekben, hol valamelyik nemzetiség tulnyomó levén, csak egynek jelöltjei versenyezhettek, mint a vegyes lakosságú vidékeken. Részt vett pedig a választásban a népnek minden osztálya, nemzetiségi különbség nélkül, s nem egy helyt történt, hogy magyar jelölre szavaztak románok és szászok is. Azonban mindenik nemzet képviselve lesz a közös gyűlésen. Ezuttal erdélyi hazánkiai közül egy szász képviselőt mutatunk be olvasóinknak. Erdély első kereskedő városa, Brassó egyik legtisztelteméltóbb polgárát, Bömches Frigyeset, a ki a közelebbi kolozsvári országgyűlésen a szász képviselők azon józan pártjának élén küzdött, mely valódi szász nemzeti politikát követve, hazánk alkotmányos szabadsága és területi épsége visszaállításában keresi nemzet jogainak és önkormányzatának biztosítását; biztosítását azon sajátos jogoknak, és demokratikus önkormányzatnak, melyet a szász nemzet a magyar királyoktól nyert és a magyar alkotmány védelme alatt élvezett; — míg az 1848 óta a szász nemzet nevében szereplő bürokrata párt a magyar korona jogaival és alkotmányunkkal szemben határozottan a jogeljátszás veszélyes elméletének zászlója alá sorakozott.

Bömches Frigyes egyik legrégebb szász polgári családból származik. Brassóban 1805-ben született; az ottani gymnasiumban kezdte tanulását, s Kolozsvárt a lyceumban végezte. A forradalom előtt ugyanis rendes dolog volt, hogy a szász ifjak a felsőbb tudományok, jelesen a jog hallgatására valamelyik magyar városba, kivált Maros-Vásár-

BÖMCHES FRIGYES

gal és lehető kimélettel járt el hivatalában, hogy Kolozsvárt e miatt még ma is sokan hálásan emlegetik. 1859-ben a szebeni fötörvényesszékhez tétetett át.

1861-ben az alkotmányos mozgalmak megkezdődésekor örömmel sietett vissza szülőföldjére, hol aprillban Brassó-vidék bírájává választatott meg, a mely tisztelet ma is közmegelegedéssel viseli.

Több ízben tagja volt a szász nemzeti universitásnak, jelesen 1863. októberében, midőn ott a szász ispán, Schmidt Konrád által vezérelt bürokrata többség, egy fölterjesztést készített, melyben a kihirdetett országgyűlés ellen munkálva, Schmerling müveit: a februári alkotmányt és oktrovált szebeni gyűlést állították üdvösnek. Bömches ekkor kisebbségben levő elbarátaival bátran föllépett a törvényes szempon mellett és ellenvéleményt nyújtott be.

Hasonló szellemben nyilatkozott az 1866-ki kolozsvári országgyűlésen mint Brassó követe. Míg egy rész kétségbe vonta a szentesített unió-törvényt, s annak tárgyát nyílt kérdésnek kívánta tekinteni: Bömches társaival a magyarok föliratát pártolta, s a szász nemzet jogai és szabadságaira nézve a pesti közös országgyűlésen kívánt maradandó kezességet nyerni. S a Bömches által benyújtott kívánalmakat az országgyűlés többsége pártolólág terjeszté föl, hogy a méltányosság és igazság szerint tekintetbe véttessenek.

Ily irányban működve, nem egyszer kellett fondorlatokkal küzdenie, még szülő városában is, hol egy centralista töredék ellene kieszközölni, — a választásoknál azonban minden alkalommal kisebbségben maradt, a szavazatok igen nagy többsége bizonyítván, hogy Brassó derek népe teljesen osztja veterán követének nézetét.

Legközelebb a szász ispán ur ismét egybegyűjté a szász universitást, még pedig